

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. vasario 15 d.
(OR. en)

6417/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0033 (COD)

SOC 110
EMPL 69
SAN 77
IA 21
CODEC 192

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2023 m. vasario 13 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2023) 71 final
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria dėl švino, jo neorganinių junginių ir diizocianatų ribinių verčių iš dalies keičiama Tarybos direktyva 98/24/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2023) 71 final.

Pridedama: COM(2023) 71 final

Briuselis, 2023 02 13
COM(2023) 71 final

2023/0033 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**kuria dėl švino, jo neorganinių junginių ir diizocianatų ribinių verčių iš dalies keičiama
Tarybos direktyva 98/24/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB**

{SEC(2023) 67 final} - {SWD(2023) 34 final} - {SWD(2023) 35 final} -
{SWD(2023) 36 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Vienas iš Europos Sąjungos (ES) tikslų – skatinti gerovę ir tvarų vystymąsi, grindžiamą itin konkurencinga socialine rinkos ekonomika, siekiant visiško užimtumo ir socialinės pažangos¹. Kiekvieno darbuotojo teisė į jo sveikatą, saugą ir orumą atitinkančias darbo sąlygas įtvirtinta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnyje. Pagal Europos socialinių teisių ramsčio² 10 principą darbuotojai turi teisę į aukšto lygio sveikatos apsaugą ir saugą darbe.

Kuriant tvirtą socialinę Europą, turi būti nuolat siekiama užtikrinti saugesnes ir sveikesnes darbo vietas visiems. Per pastaruosius kelerius metus ES darbuotojų saugos ir sveikatos (DSS) politikos sistema ir taisyklės padėjo gerokai pagerinti darbo sąlygas, visų pirma susijusias su darbuotojų apsauga nuo kancerogenų ir kitų pavojingų cheminių medžiagų poveikio. Atsižvelgiant į tai, kad DSS yra svarbus politinės darbotvarkės klausimas³, daugeliui medžiagų ar medžiagų grupių pagal Kancerogenų, mutagenų ir reprotoksinių medžiagų direktyvą 2004/37/EB⁴ (KMRMD) ir Cheminių veiksmų direktyvą 98/24/EB⁵ (CVD) buvo nustatytos arba peržiūrėtos poveikio ribinės vertės ir kitos nuostatos.

Siekiant apsaugoti darbuotojus, remti ekonominę veiklą ir našumą ir skatinti ekonomikos atsigavimą, itin svarbu užtikrinti sveiką ir saugią darbo aplinką. Todėl Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane⁶ Komisija paskelbė ketinanti užtikrinti sveiką, saugią ir gerai pritaikytą darbo aplinką. Tai patvirtinta priėmus 2021–2027 m. DSS strateginę programą⁷. Darbuotojų apsauga nuo pavojingų medžiagų poveikio taip pat padeda siekti Europos kovos su vėžiu plano tikslų. Be to, 2020 m. Cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti⁸

¹ Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnis.

² <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/lt/>

³ 2014–2020 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginė programa, COM(2014) 332 *final*, 2014 6 6; Komisijos komunikatas „Saugesnės ir sveikesnės darbo vietos visiems. ES darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų ir politikos modernizavimas“, COM(2017) 12 *final*, 2017 1 10; Komisijos komunikatas „Tvirta socialinė Europa teisingai pertvarkai užtikrinti“, COM(2020) 14 *final*, 2020 1 14; Komisijos komunikatas „2021–2027 m. ES darbuotojų sveikatos ir saugos strateginė programa“, COM(2021) 323 *final*, 2021 7 28.

⁴ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų, mutagenų ar reprotoksinių medžiagų poveikiu darbe (šeštoji atskira direktyva, kaip tai suprantama Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL L 158 2004 4 30, p. 50).

⁵ 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyva 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe (keturioliktoji atskira Direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL L 131, 1998 5 5, p. 11).

⁶ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas“, COM(2021) 102 *final*.

⁷ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2027 m. ES darbuotojų sveikatos ir saugos strateginė programa. Darbuotojų sauga ir sveikata kintančiame darbo pasaulyje“, COM(2021) 323 *final*.

⁸ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Cheminių medžiagų strategija tvarumui užtikrinti. Aplinkos be toksinių medžiagų kūrimas“, COM(2020) 667 *final*.

pripažįstama, kad reikia stiprinti darbuotojų apsaugą, ir nustatyta, kad švinas⁹ ir diizocianatai¹⁰ yra vienos iš kenksmingiausių cheminių medžiagų, dėl kurių reikia imtis priemonių.

Susijusios medžiagos

Švinas ir jo neorganiniai junginiai (toliau – švinas) yra reprotoksinė medžiaga, kuri gali paveikti lytinę funkciją, vaisingumą ir vaisiaus vystymąsi ir sukelti kitokį poveikį sveikatai. Teigiama, kad maždaug pusė profesinių reprotoksinės ligos atvejų – tai atvejai, kai ligą sukėlė švinas. Diizocianatai yra pagrindiniai respiraciniai astmagenai. Tyrimai parodė, kad 9–15 proc. darbingo amžiaus suaugusių asmenų astmos atvejų liga atsirado dėl šių medžiagų profesinio poveikio (profesinės ekspozicijos)¹¹.

Šiuo pasiūlymu siekiama peržiūrėti esamas švino ribines vertes ir pirmą kartą nustatyti diizocianatų ribines vertes, taip padedant pasiekti aukštą darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos lygį. Kalbant konkrečiau, siūlomu KMRMD ir CVD daliniu keitimu siekiama:

- (1) peržiūrėti švino profesinio poveikio ribinę vertę (PPRV)¹², iš dalies pakeičiant KMRMD III priedą, ir jo biologinę ribinę vertę (BRV)¹³, iš dalies pakeičiant IIIa priedą;
- (2) CVD I ir II prieduose išbraukti nuorodą į nustatytą švino PPRV ir BRV;
- (3) CVD I priede pirmą kartą nustatyti diizocianatų ribines vertes (PPRV ir trumpalaikio poveikio (ekspozicijos) ribinę vertę (TPRV¹⁴)).

Susijusios direktyvos

Poreikis apsaugoti darbuotojus nuo švino ir diizocianatų poveikio buvo nurodytas 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginėje programoje. Diizocianatai patenka į Direktyvos 98/24/EB¹⁵ (CVD) taikymo sritį, o švinas – į Direktyvos 2004/37/EB¹⁶ (PPRV) taikymo sritį. Pastaroji direktyva buvo iš dalies pakeista priėmus 2022 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2022/431, kuria išplėsta Kancerogenų ir mutagenų

⁹ Neorganinių švino junginių toksiškumą reprodukcinei sveikatai lemia švino kiekis. Todėl Europos cheminių medžiagų agentūros Rizikos vertinimo komitetas (RAC) pritaria grupavimu grindžiamam požiūriui, kad būtų įtrauktos įvairios atskiros medžiagos, kurių sudėtyje yra švino.

¹⁰ Diizocianatai yra kolektyvinis terminas, vartojamas nurodant atskiras diizocianatų chemines medžiagas. Jis apima bent 25 skirtingus diizocianatus, iš kurių 11 sudaro daugiau kaip 99 proc. pagal REACH (ECHA 2019) registruoto kiekio.

¹¹ Balmes J, Becklake M, Blanc P et al. (2003) American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease. Am J Crit Care Med. 167:787- 797.

¹² Profesinio poveikio ribinė vertė – didžiausias leistinas darbuotojo kvėpavimo zonoje per tam tikrą atskaitos laikotarpį, kuris paprastai yra aštuonios valandos, išmatuotos cheminio veiksnio koncentracijos ore dinaminio svertinio vidurkio dydis.

¹³ Biologinė ribinė vertė – cheminio veiksnio, jo metabolitų arba kitų poveikio indikatorių koncentracijos ribinė vertė atitinkamoje biologinėje terpėje.

¹⁴ PPRV matuojama per aštuonių valandų laikotarpį, atitinkantį darbo dieną. Trumpalaikio poveikio ribinė vertė (TPRV) paprastai siejama su 15 minučių laikotarpiu ir taikoma, kai trumpalaikis poveikis, pvz., esant didžiausioms poveikio vertėms, yra svarbus sveikatos sutrikimo pradžia.

¹⁵ Žr. 5 išnašą.

¹⁶ Žr. 4 išnašą.

direktyvos (KMD)¹⁷ taikymo sritis, į ją įtraukiant reprotoksines medžiagas darbe, kurioms iki tol buvo taikoma tik CVD.

Nustačius griežtesnes apsaugines švino ir diizocianatų ribines vertes, padidinamas apsaugos lygis, nesant poreikio keisti bendrųjų direktyvų reikalavimų. Kadangi priėmus dalinį pakeitimą, padarytą Direktyva ES 2022/431, švino PPRV ir BRV buvo perkeltos į KMRMD, jos turėtų būti atitinkamai išbrauktos iš CVD I ir II priedų. Tai – techninis pakeitimas, neturintis poveikio abiejų direktyvų taikymo sričiai ar bendriesiems reikalavimams.

- **Ribinių verčių nustatymas siekiant apsaugoti nuo reprodukcinės sveikatos sutrikimų ir astmos**

Švinas

Švinas yra profesinė reprotoksinė medžiaga, galinti turėti poveikį tiek vyrų, tiek moterų lytinei funkcijai ir vaisingumui, taip pat vaisiaus ar palikuonių vystymuisi (toksinis poveikis vystymuisi). Dėl švino poveikio gali sumažėti vaisingumas, įvykti savaiminis abortas ar susiformuoti sunkūs apsigimimai ir pasireikšti kitoks žalingas poveikis, pvz., neurotoksiškumas, toksiškumas inkstams, poveikis širdies ir kraujagyslių sistemai ir hematologinis poveikis.

Švinas siejamas su maždaug puse visų reprotoksinių medžiagų profesinio poveikio ir susijusių reprodukcinės sveikatos sutrikimų atvejų¹⁸. Šiuo metu švino naudojimo būdai yra labai įvairūs. Pagrindiniai pramonės sektoriai, kuriuose švinas gaminamas ir naudojamas, yra pirminė ir antrinė švino gamyba (įskaitant baterijų perdirbimą), baterijų, švino lakštų ir šaudmenų gamyba, švino oksidų ir fritų gamyba, švino stiklo ir keramikos gamyba. Švino poveikis taip pat galimas kitose pramonės srityse, pvz., liejyklose ir gaminant gaminius iš lydinių su švinu, gaminant ir naudojant dažams ir plastikams skirtus pigmentus. Be šių naudojimo būdų, poveikis gali būti daromas tolesnėse produkto grandinės grandyse ir tada, kai gaminiai ir medžiagos tampa atliekomis, arba naudojant perdirbtas medžiagas. Tolesnės grandies veiklos pavyzdžiai yra dažų naudojimas, švininių šaudmenų naudojimas šaudymo vietose (pvz., vykdant gynybos, viešosios tvarkos ar saugos veiklą), su švino metalu susijęs darbas, griovimas, remontas ir metalo laužo tvarkymas, kitas atliekų tvarkymas ir dirvožemio valymas ir darbas laboratorijose. Be to, darbuotojai gali patirti didelį švino poveikį dėl ankstesnio jo naudojimo tokiose veiklos srityse kaip renovacija, atliekų surinkimas, perdirbimas ir valymas¹⁹. Be to, švino yra daugelyje Europos istorinių pastatų, įskaitant aukščiausios kultūros paveldo vertės pastatus, tad darbuotojai, dalyvaujantys atkuriant didžiąją Europos paveldą, taip pat galėtų turėti su juo sąlytį. Istoriniuose pastatuose švino gali būti spalvoto stiklo languose, stoguose arba dekoratyviniuose elementuose.

¹⁷ 2022 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/431, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (OL L 88, 2022 3 16, p. 1).

¹⁸ Study on reprototoxic substances (liet. Reprotoksinių medžiagų tyrimas) <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8220&furtherPubs=yes>.

¹⁹ REACH reglamentu draudžiama dažuose naudoti šviną, taikant tam tikras leidžiančias nukrypti nuostatas (8 priedas). Tačiau darbuotojai, dirbdami pastatuose ir statiniuose, kurie buvo nudažyti prieš įsigaliojant apribojimui, gali patirti švino poveikį (ekspoziciją).

Apskaičiuota, kad ES šiuo metu švino poveikį patiria apytikriai 50 000–150 000 darbuotojų²⁰. Dėl praeityje patirto švino profesinio poveikio kasmet pasitaiko apie 300 ligos atvejų. Šis poveikis svarbus, nes švinas gali kauptis jo poveikį patiriančių darbuotojų kauluose ir taip prisidėti prie bendro žalingų medžiagų kiekio organizme ir lėtinių sveikatos sutrikimų tikimybės.

Pagrindiniai profesinio poveikio (profesinės ekspozicijos) būdai yra poveikis (ekspozicija) įkvėpus ir nurijus, kai rankomis prisiliečiama prie burnos, dėl nepakankamos buitinės ir asmens higienos. Manoma, kad neorganinio švino absorbcija per odą yra minimali. Poveikis nurijus laikomas reikšmingu, o šis poveikio būdas yra svarbus sveikatos sutrikimų vystymosi veiksnys. PPRV mažinimas yra susijęs su poveikio įkvėpus mažinimu ir jo atveju reikia papildomų priemonių poveikiui nurijus sumažinti. Geriausiu rodikliu, pagal kurį vertinama švino profesinis poveikis, įskaitant poveikį nurijus, laikoma švino koncentracija kraujyje, o nustatant bendrą riziką sveikatai lemiamą reikšmę turi švino kiekis organizme.

Sumažinti profesinio poveikio ribinę vertę (PPRV) reikia tam, kad būtų sumažintas profesinis poveikis, nes didelė koncentracija ore taip pat gali sukelti taršą. Pagrindinė priemonė, padedanti apsaugoti darbuotojus nuo švino toksiškumo ir stebėti jo kaupimąsi organizme – neviršyti biologinės ribinės vertės (BRV). Todėl BRV ir PPRV viena kitą papildo.

ES privaloma švino PPRV ir BRV pirmą kartą buvo nustatyta 1982 m. specialioje direktyvoje dėl švino²¹ ir nebuvo atnaujinta daugiau kaip 40 metų. 2007 m. neprivalomosiose praktinėse rekomendacijose dėl darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe²² pateikiamos gairės dėl sveikatos patikrinimo, susijusio su švinu, bet jos veikiausiai jau yra pasenusios.

Šiame pasiūlyme atsižvelgiama į naujausius mokslo ir technikos laimėjimus ir nustatytus faktus, į nuomones²³, kurias pateikė Reglamentu (EB) Nr. 1907/2006 (REACH))²⁴ įsteigtas

²⁰ RPA (2021). *Study on collecting information on substances with the view to analysing the health, socio-economic and environmental impacts in connection with possible amendments of Directive 98/24/EC (Chemical Agents) and Directive 2009/148/EC (Asbestos) Final report for lead and its compounds and final report for diisocyanates* (liet. Informacijos apie medžiagas rinkimo tyrimas, kuriuo siekiama išanalizuoti poveikį sveikatai, socialinį ir ekonominį poveikį bei poveikį aplinkai rengiant galimus Direktyvos 98/24/EB (cheminiai veiksniai) ir Direktyvos 2009/148/EB (asbestos) pakeitimus. Galutinė ataskaita dėl švino ir jo junginių ir galutinė ataskaita dėl diizocianatų) (išorinis tyrimas, kuriuo grindžiama poveikio vertinimo ataskaita).

²¹ 1982 m. liepos 28 d. Tarybos direktyva 82/605/EEB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su metalinio švino ir jo joninių junginių poveikiu darbe (pirmoji atskira direktyva, kaip apibrėžta Direktyvos 80/1107/EEB 8 straipsnyje) (OL L 247, 1982 8 23, p. 12).

²² <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b8827eb0-bb69-4193-9d54-8536c02080c1/language-lt>

²³ RAC nuomonė dėl švino (2020 m.) <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>;

RAC nuomonė dėl diizocianatų (2020 m.) <https://echa.europa.eu/documents/10162/4ea3b5ee-141b-63c9-8ffd-1c268dda95e9>.

²⁴ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Rizikos vertinimo komitetas (RAC), ir nuomones, kurias pateikė trišalis Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamasis komitetas (ACSH)²⁵, ir daroma išvada, kad turėtų būti nustatyta 15 µg/100 ml švino kiekio kraujyje BRV ir susijusi 0,03 mg/m³ PPRV, išreikšta aštuonių valandų dinaminiu svertiniu vidurkiu (DSV).

Šiuo metu atliekamas švino poveikį patiriančių darbuotojų sveikatos patikrinimas ir toliau bus bendro požiūrio į jų sveikatos apsaugą dalis. Todėl IIIa priedas peržiūrimas siekiant nustatyti atnaujintas (mažesnes) švino koncentracijos ore ir kraujyje poveikio (ekspozicijos) vertes, kurioms esant turėtų būti vykdoma medicininė priežiūra. Šiuo pasiūlymu peržiūrimi kiekiai, kuriuos viršijus reikia atlikti medicininę priežiūrą. Šie kiekiai matuojami pavieniams darbuotojams. Medicininė priežiūra turėtų būti atliekama, kai patiriamas didesnis kaip 0,015 mg/m³ švino koncentracijos ore poveikis, apskaičiuotas kaip 40 valandų per savaitę dinaminis svertinis vidurkis, arba kai nustatytas švino kiekis atskirų darbuotojų kraujyje viršija 9 µg Pb/100 ml kraujo. Pirmiau nurodytų kiekių, kuriems esant atliekama medicininė priežiūra, ir peržiūrėtos PPRV ir BRV santykis yra proporcingai toks pats, kaip ir santykis, nurodytas dabartiniame KMRMD priede.

Švinas kelia pavojų tiek jo poveikį patiriančių moterų reprodukciniai sveikatai, tiek jų vaisiaus ar palikuonių vystymuisi²⁶, nes dėl jo poveikio pirmiausia sumažėja intelekto koeficientas (IQ)²⁷. Siekiant apsaugoti atitinkamus darbuotojus ir padėti darbdaviams valdyti riziką, III priede pateikiama biologinė orientacinė vertė (BOV²⁸) ir teigiama, kad vaisingo amžiaus moterų švino koncentracija kraujyje neturėtų viršyti pamatinių verčių, taikomų bendrajai populiacijai, kuri atitinkamoje valstybėje narėje nepatiria profesinio švino poveikio. Jei nacionalinių pamatinių verčių nėra, rekomenduojama, kad atitinkamų darbuotojų švino koncentracija kraujyje neviršytų 4,5 µg/100ml BOV, kaip siūlė RAC savo mokslinėje nuomonėje²⁹ (nuomonės priedo 8.2.4 skirsnis).

BOV naudojama kaip profesinio poveikio, o ne kaip nepageidaujamo poveikio sveikatai rodiklis. Todėl ji veikia kaip kontrolinis žymuo, kuriuo darbdavys įspėjamas apie tai, kad buvo sąlytis darbo vietoje ir kad gali reikėti imtis taisomųjų veiksmų, atsižvelgiant į atskirų

²⁵ ACSH nuomonė dėl švino (2021 m.) <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>;

ACSH nuomonė dėl diizocianatų (2021 m.) <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/0d11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>.

²⁶ Iš įverčių matyti, kad didžiąją dalį su švinu susijusių sektorių darbuotojų sudaro vyrai (apie 97 proc.).

²⁷ Vis dėlto duomenų apie pastebimą poveikį sveikatai nepakanka, kad juos būtų galima tinkamai įvertinti (žr. tolesnį skirsnį dėl poveikio vertinimo).

²⁸ Biologinės orientacinės vertės (BOV) yra su poveikiu susijusios vertės, atitinkančios viršutinę cheminio veiksnio arba vieno iš jo metabolitų koncentraciją bet kurioje tinkamoje biologinėje terpėje, atitinkančioje tam tikrą procentilį (paprastai 90-ąjį arba 95-ąjį procentilį) nustatytoje etaloninėje populiacijoje. Jei iš turimų duomenų negalima nustatyti BRV, gali būti nustatyta biologinė orientacinė vertė (BOV). BOV dažnai taip pat vadinamos pamatinėmis vertėmis. Jos gali būti naudingos darbuotojams, darbdaviams ir darbo medicinos gydytojams sprendžiant darbuotojų apsaugos klausimus. Pavyzdžiui, jos gali būti profesinio poveikio rodiklis, kuriam gali reikėti skirti dėmesio, kad būtų apsvarstytas papildomų rizikos valdymo priemonių poreikis. BOV nėra ribinė poveikio sveikatai vertė. Šaltinis: https://echa.europa.eu/documents/10162/23036412/ircsa_r8_appendix_oels_en.pdf/f1d45aca-193b-a7f5-55ce-032b3a13f9d8.

²⁹ Žr. 23 išnašą.

darbuotojų poreikius. Savo nuomonėje RAC pripažino, kad švino poveikis vaisiui kelia realų susirūpinimą ir galimą riziką. Tačiau jis nurodė, kad, remiantis turimais mokslo duomenimis, neįmanoma kiekybiškai įvertinti rizikos lygio, kuriuo remiantis būtų galima pasiūlyti šiai darbuotojų grupei taikyti BRV. Todėl RAC rekomendavo direktyvoje atkreipti dėmesį į susirūpinimą, susijusį su švino poveikiu ir toksiškumu vystymuisi, ir, remdamasis turimais duomenimis, rekomendavo vaisingo amžiaus moterų atveju naudoti BOV.

Diizocianatai

Diizocianatai yra pavojingi cheminiai veiksniai, apibrėžti CVD 2 straipsnio b punkte ir patenkantys į tos direktyvos taikymo sritį. Atsižvelgiant į poreikį pašalinti nustatytą didelę diizocianatų keliamą riziką sveikatai, 2020 m. rugpjūčio mėn. buvo priimtas apribojimas pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008³⁰. Pagal šį apribojimą reikalaujama, kad iki 2023 m. rugpjūčio mėn. būtų pradėtas privalomas diizocianatus naudojančių darbuotojų mokymas, laikantis konkrečių kriterijų, susijusių su darbo veiklos pobūdžiu.

Diizocianatai – odą ir kvėpavimo takus jautrinančios medžiagos (astmagenai), galinčios sukelti profesinę astmą ir profesines odos ligas – alergines reakcijas, kurios gali pasireikšti dėl tokių medžiagų poveikio. Dėl šių medžiagų gali pakisti žmogaus kvėpavimo takai (padidėjusio jautrumo būklė)³¹. Padidėjus plaučių jautrumui, tolesnis medžiagos poveikis (ekspozicija), net ir gana nedideliais kiekiais, gali sukelti astmos priepuolį. Dažniausiai pasitaikantys profesinio poveikio padariniai sveikatai yra padariniai kvėpavimo organams (profesinė astma, izocianato sukeltas kvėpavimo takų jautrinimas ir padidėjęs bronchų atsakas), kurie yra labai svarbūs vertinimo kriterijai, susiję su diizocianato ekspozicija tiek po ūmaus, tiek po ilgalaikio poveikio.

Diizocianatai naudojami gaminant poliuretaną kietųjų medžiagų ir putų pavidalu, taip pat plastikus, dangas, laką, dviejų komponentų dažus ir klijus. Šias medžiagas gaminančių įmonių darbuotojai ir darbuotojos, naudojantys klijus, sandariklius, dažus ir dangas, kurių sudėtyje yra diizocianatų, patiria diizocianatų poveikį. Šie produktai plačiai naudojami vykdant statybą, remontuojant transporto priemones ir atliekant kapitalinį remontą, taip pat gaminant tekstilės gaminius, baldus, variklines ir kitas transporto priemones, buitinę techniką, mašinas ir kompiuterius. Diizocianatai perdirbami gamybos proceso metu ir jų nebelieka galutiniame pagamintame produkte. Todėl pavojaus gaminio naudotojui (pvz., vartotojams) nekyla.

Atlikus tyrimus nustatyta, kad apytikriai 9–15 proc. darbingo amžiaus suaugusių asmenų astmos atvejų liga atsirado dėl profesinių veiksnių³². Diizocianatai yra viena iš dažniausiai pasitaikančių profesinės astmos priežasčių; nustatyta, kad per metus susirgimų skaičius ES

³⁰ 2020 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) 2020/1149, kuriuo dėl diizocianatų iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) XVII priedas (OL L 252, 2020 8 4, p. 24).

³¹ Diizocianato medžiagos turi bendrą padidėjusio jautrumo skatinimo mechanizmą. Todėl RAC pritaria grupavimu grindžiamam požiūriui, pagal kurį būtų įtrauktas platus atskirų diizocianato medžiagų spektras.

³² Balme J, Becklake M, Blanc P et al. (2003). *American Thoracic Society Statement: occupational contribution to the burden of airway disease. Am J Crit Care Med.* 167:787- 797.

siekia nuo 2 350 iki 7 269 atvejų^{33 34 35}. Remiantis apskaičiavimais³⁶, apie 4,2 mln. darbuotojų patiria diizocianatų poveikį ir jis kelia susirūpinimą daugiau kaip 2,4 mln. ES įmonių, kurių dauguma yra labai mažos įmonės arba MVĮ.

Šiuo metu ES lygmeniu nėra nustatytos privalomos diizocianatų PPRV arba trumpalaikio poveikio ribinė vertės (TPRV), o pagal REACH reglamentą (Reglamentas (EB) Nr. 1907/2006) užregistruota 19 atskirų diizocianatų medžiagų. Neigiamą poveikį sveikatai sukelia bendra visų diizocianatų dalis (NCO grupė³⁷). Todėl buvo apsvarstytas grupavimo metodas, nes taikant jį būtų galima nustatyti bendras visų diizocianatų PPRV ir TPRV³⁸. Jis atitinka grupavimo metodą, kuriam teikiama pirmenybė neseniai priimtoje ES cheminių medžiagų strategijoje tvarumui užtikrinti.

Didžiausias poveikis (trumpalaikį ir (arba) didelį poveikį sukeliantys kiekiai) yra vienas iš pagrindinių profesinės astmos pradžios veiksnių³⁹. Todėl TPRV, kuri geriausiai atspindi pasikartojantį trumpalaikį didelės koncentracijos poveikį, yra tinkamiausia reguliavimo priemonė šio pobūdžio poveikio problemai spręsti. Tačiau išorės tyrime⁴⁰, kuriuo grindžiama poveikio vertinimo ataskaita, galėjo būti analizuojamas tik PPRV poveikis. Dėl duomenų apie trumpalaikį poveikį trūkumo nebuvo įmanoma įvertinti susijusių sveikatos sutrikimų atvejų, o tai savo ruožtu gali lemti tai, kad nustatyti per maži sąnaudų ir naudos įverčiai. Dėl šių priežasčių RAC rekomendavo, kad TPRV vertė būtų ne daugiau kaip du kartus didesnė už PPRV.

Todėl šiuo pasiūlymu nustatoma 6 µg/m³ diizocianatų profesinio poveikio ribinė vertė kartu su susijusia 12 µg/m³ TPRV ir žymos „odos ir kvėpavimo takų jautrinimas“ ir „oda“.

Tačiau šiuo pasiūlymu leidžiama iki 2028 m. gruodžio 31 d. taikyti 10 µg/m³ pereinamojo laikotarpio vertę su susijusia 20 µg/m³ TPRV verte. Taip darbdaviams suteikiama galimybė gauti technines priemones, reikalingas tokiai vertei įvertinti, ir laiko įgyvendinti rizikos valdymo priemones, visų pirma galutinės grandies sektoriuose. Kartu turėtų būti atliekamas darbuotojų sveikatos patikrinimas, kad būtų galima anksti nustatyti sveikatos sutrikimus, o vėliau atskirų darbuotojų atveju vykdomas valdymas, kad būtų galima užkirsti kelią tolesnei dėl diizocianatų poveikio kylančiai rizikai. Šias priemones taikant kartu, užtikrinamas aukštas darbuotojų apsaugos lygis.

³³ <https://www.hse.gov.uk/statistics/causdis/asthma.pdf>

³⁴ <https://academic.oup.com/annweh/article/65/8/893/6247067>

³⁵ RPA (2021 m.), žr. 20 išnašą.

³⁶ Žr. 20 išnašą.

³⁷ NCO grupė – tai izocianato grupės azoto, anglies ir deguonies atomai.

³⁸ Keli ekspertų komitetai padarė išvadą, kad pakanka atlikti bendrą visų diizocianatų vertinimą remiantis NCO koncentracija. RAC irgi siūlo šį metodą, tačiau taip pat teigia, kad nepakanka duomenų, kad būtų galima įvertinti atskirų diizocianatų stiprumo skirtumus.

³⁹ RAC nuomonėje teigiama, kad esama požymių, jog didžiausios poveikio vertės yra svarbūs astmos vystymosi rizikos veiksniai. Tačiau atliekant žmonių epidemiologinius tyrimus didžiausių poveikio verčių matavimas dėl matavimo sunkumų praktiškai neįmanomas.

⁴⁰ RPA (2021), žr. 20 išnašą.

Siekiant veiksmingai apsaugoti darbuotojus nuo profesinių ligų, kurias sukelia diizocianatų ir švino poveikis, rizikos, šiame pasiūlyme nustatytos ribinės vertės, kurias galima pasiekti, atsižvelgiant į technines ir ekonomines galimybes.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas atitinka Europos socialinių teisių ramstį, visų pirma jo 10-ąjį principą, kuriuo įtvirtinta darbuotojų teisė į sveiką, saugią ir tinkamai pritaikytą darbo aplinką, ir jo veiksmų planą. Peržiūrint esamas švino ribines vertes, kurios nebuvo atnaujintos nuo 1982 m., ir pirmą kartą įvedant diizocianatų, kurie patenka į CVD taikymo sritį, tačiau kuriems šiuo metu ES lygmeniu nėra nustatytos ribinės vertės, ribines vertes padedama pasiekti aukštą darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos lygį.

Ši iniciatyva taip pat grindžiama Komisijos įsipareigojimu 2021–2027 m. ES darbuotojų saugos ir sveikatos strateginėje programoje⁴¹ toliau mažinti švino PPRV ir 2022 m. nustatyti diizocianatų PPRV.

Pasiūlymas yra suderinamas su 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo⁴² (DSS pagrindų direktyva). Pagrindų direktyva užtikrinami būtiniausi saugos ir sveikatos reikalavimai visose profesinėse aplinkose, taikomi ne tik dirbant su cheminėmis medžiagomis. Be to, ja netrukdoma kitomis direktyvomis, šiuo atveju CVD ir KMRMD, nustatyti griežtesnes nuostatas arba konkretesnes taisykles, kuriomis būtų toliau gerinama darbuotojų apsauga.

- **Pagrindinės teisės ir lygybė, įskaitant lyčių aspektą**

Manoma, kad ši iniciatyva turės teigiamą poveikį pagrindinėms teisėms, ypač Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos⁴³ 2 straipsnio („Žmogaus teisė į gyvybę“) ir 31 straipsnio („Tinkamos ir teisingos darbo sąlygos“) požiūriu.

Nors, kaip nurodyta pirmiau, švino poveikį patiria daugiausia vyrai, darbuotojos gali susidurti su papildoma rizika, nes švinas gali daryti poveikį nėščioms moterims ir besivystančiam vaisiui⁴⁴. Nėščių darbuotojų direktyvoje⁴⁵ nustatyti apsaugos priemonių įgyvendinimo reikalavimai, tačiau jais neužtikrinama visapusiška apsauga nuo poveikio vaisiaus vystymuisi, nes jie taikomi nuo tada, kai darbuotoja sužino, kad yra nėščia, ir informuoja savo darbdavį, o tai paprastai būna trečią nėštumo mėnesį.

Todėl pramonės sektoriuje, kuriame naudojamas švinas, labai svarbu didinti darbuotojų informuotumą apie reprodukcinį potencialą ir imtis konkrečių priemonių, kad būtų kuo labiau sumažinta bet kokia galima rizika, laikantis darbdavių įsipareigojimų dėl rizikos valdymo.

⁴¹ Žr. 3 išnašą.

⁴² 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, 1989 6 29, p. 1).

⁴³ OL C 326, 2012 10 26, p. 391–407.

⁴⁴ Švinas gali prasiskverbti į placentą, todėl švino koncentracija bimbos virkštelėje gimus yra artima švino koncentracijai motinos kraujyje (šaltinis: RPA, 2021 m. išorės tyrimo 2.2.4.7 skirsnis, žr. 19 išnašą).

⁴⁵ 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/85/EEB dėl priemonių, skirtų skatinti, kad būtų užtikrinta geresnė nėščių ir neseniai pagimdžiusių arba maitinančių krūtimi darbuotojų sauga ir sveikata, nustatymo (OL L 348, 1992 11 28, p. 1–7).

Kad įvykdytų savo įsipareigojimus, darbdaviai privalo užtikrinti, kad cheminė medžiaga būtų pakeista, kai tai techniškai įmanoma, kad būtų naudojamos uždaros sistemos arba kad poveikis būtų sumažintas iki kuo mažesnio techniškai įmanomo lygio. Be to, kaip siūloma ACSH nuomonėje⁴⁶, švino koncentracija vaisingo amžiaus moterų kraujyje neturėtų viršyti pamatinių verčių, taikomų bendrajai populiacijai, kuri atitinkamoje valstybėje narėje nepatiria profesinio švino poveikio. Kaip paaiškinta pirmiau, kai nėra nacionalinių pamatinių verčių, švino koncentracija vaisingo amžiaus moterų kraujyje neturėtų viršyti 4,5 µg/100 ml BOV⁴⁷.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

ES pagrindinių teisių chartija

Pasiūlymo tikslai atitinka ES pagrindinių teisių chartijos 2 straipsnį („Žmogaus teisė į gyvybę“) ir 31 straipsnį („Tinkamos ir teisingos darbo sąlygos“).

Suderinamumas su REACH reglamentu

Nuo 2007 m. galiojančiame REACH reglamente⁴⁸, be kita ko, nustatyti du skirtingi ES reguliavimo metodai, t. y. apribojimas ir autorizacija. REACH reglamento ir darbuotojų apsaugos teisės aktų sąsajos gerinimo klausimas yra sprendžiamas šiuo metu persvarstant REACH reglamentą⁴⁹.

Apribojimai suteikia ES galimybę nustatyti mišinių ar gaminių sudėtyje esančių cheminių medžiagų gamybos, tiekimo rinkai ir (arba) naudojimo sąlygas. Autorizacijos tikslas – užtikrinti, kad labai didelį susirūpinimą keliančių cheminių medžiagų (SVHC) keliama rizika būtų tinkamai kontroliuojama, kartu skatinant laipsnišką jų pakeitimą tinkamomis ekonomiškai ir techniškai perspektyviomis alternatyvomis.

Pagal REACH reglamentą ribojamas tam tikras švino naudojimo atvejų skaičius. Draudžiama šviną naudoti dažuose (su tam tikromis išimtimis)^{50 51}, juvelyriniuose dirbiniuose ir gaminiuose, kurie skirti liestis su oda, ir naudoti šviną bei jo mišinius, tiekiamus plačiajai visuomenei⁵².

Diizociantų naudojimas ribojamas pagal REACH reglamentą⁵³. Jie gali būti naudojami arba pateikiami rinkai kaip atskiros cheminės medžiagos, kaip sudedamoji dalis kitose medžiagose arba mišiniuose, skirtuose pramoniniam ir profesiniam naudojimui, tik tuo atveju, jei darbdavys arba savarankiškai dirbantis asmuo užtikrina, kad prieš naudojant cheminę medžiagą (-as) ar mišinį (-ius) pramoninis arba profesionalus naudotojas (-ai) būtų sėkmingai baigęs mokymą apie saugų diizociantų naudojimą.

⁴⁶ Žr. 25 išnašą.

⁴⁷ Žr. 23 išnašą.

⁴⁸ Žr. RAC nuomonės 23 išnašą.

⁴⁹ 2022 m. balandžio 5 d. įvyko pirmasis bendras už REACH atsakingų kompetentingų institucijų ir ACSH Cheminių medžiagų darbo grupės interesų grupių posėdis, kuriame aptarti dabartinės REACH peržiūros DSS aspektai.

⁵⁰ <https://echa.europa.eu/documents/10162/22dd9386-7fac-4e8d-953a-ef3c71025ad4>

⁵¹ <https://echa.europa.eu/documents/10162/ffd7653b-98cc-4bcc-9085-616559280314>

⁵² <https://echa.europa.eu/documents/10162/61845f2b-f319-ab2e-24aa-6fc4f8fc150f>

⁵³ <https://echa.europa.eu/documents/10162/503ac424-3bcb-137b-9247-09e41eb6dd5a>

Daugiau informacijos apie šioms dviem cheminėms medžiagoms pagal REACH taikomus apribojimus pateikta prie šio pasiūlymo pridedamos poveikio vertinimo ataskaitos 8 priede.

ACSH savo nuomonėje⁵⁴ nurodė, kad REACH apribojimų (dėl darbuotojų mokymo) ir DSS nuostatų derinys, ypač ribinių verčių laikymasis ir atliekamas sveikatos patikrinimas, yra veiksmingiausias būdas užkirsti kelią didžiausiam poveikiui, kuris yra pagrindinis veiksnys, lemiantis astmą dėl diizocianatų poveikio.

Kartu ES DSS direktyvos (KMRMD ir CAD) ir REACH reglamentas yra svarbūs siekiant apsaugoti darbuotojus nuo švino ir diizocianatų poveikio keliamos rizikos.

Suderinamumas su Baterijų reglamentu

2020 m. gruodžio mėn. Komisija pasiūlė naują Baterijų reglamentą⁵⁵, kuriuo siekiama užtikrinti, kad ES rinkai pateikiamos baterijos būtų tvarios ir saugios per visą jų gyvavimo ciklą. Tai neatsiejama ES žaliojo kurso dalis, kuria siekiama plačiau naudoti šiuolaikines neiškastiniais degalais varomas transporto priemonės ir kuri galėtų būti susijusi su didesniu švino turinčių baterijų naudojimu, be kita ko, jų perdirbimo metu. Atnaujinus švino ribines vertes užtikrinama, kad baterijų gamybos ir perdirbimo darbuotojams būtų užtikrinta aukšto lygio sveikatos apsauga, nepaisant galimai didesnės gamybos apimtys ateityje.

Suderinamumas su moksliniais tyrimais

Švinas ir diizocianatai buvo prioritetinės cheminės medžiagos pagal ES žmogaus biologinės stebėsenos programą (HBM4EU), finansuojamą pagal programą „Horizontas 2020“⁵⁶ – bendrą 30 šalių, Europos aplinkos agentūros ir Europos Komisijos veiklą, vykdytą 2017–2021 m. Įgyvendinant programą sukaupta žinių, suteikiančių įžvalgų apie saugų cheminių medžiagų valdymą ir taip padedančių apsaugoti žmonių sveikatą. Buvo įgyvendintas specialus projektas dėl metalų profesinio poveikio, iš kurio rezultatų matyti, kad kelių metalų, įskaitant šviną, poveikis pasireiškia perdirbant e. atliekas. Taip pat buvo įgyvendintas diizocianatams skirtas projektas, kurio metu buvo peržiūrėti dabartiniai biologiniai žymenys, naudojami biologiniam diizocianatų stebėjimui, įvertintas dabartinis jų kiekis darbuotojų organizme ir nustatytos mokslinių tyrimų spragos⁵⁷.

Suderinamumas su Europos kovos su vėžiu planu

Europos kovos su vėžiu plano tikslas – apimti visą ligos raidą⁵⁸. Jis yra suskirstytas pagal keturias pagrindines veiksmų sritis, kuriose ES gali duoti daugiausia naudos: i) prevencija; ii)

⁵⁴ Žr. 25 išnašą.
⁵⁵

https://ec.europa.eu/environment/pdf/waste/batteries/Proposal_for_a_Regulation_on_batteries_and_waste_batteries.pdf

⁵⁶ <https://www.hbm4eu.eu/about-us/>

⁵⁷ Daugiau informacijos žr. Scholten, B; Kenny, L; Duca, R; Pronk, A; Santonenas, T; Galea, K.S; Loh, M; Huuonenas, K; Sleuwenhoek, A; Creta, M; Godderis, L; and Jones, K. 2020. Biomonitoring for occupational exposure to diisocyanates: A systematic review. *Annals of Work Exposures and Health* 64(6): 569–585, <https://academic.oup.com/annweh/article/64/6/569/5822987?login=true>.

⁵⁸ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „Europos kovos su vėžiu planas“, COM(2021) 44 final.

ankstyvas vėžio aptikimas; iii) diagnostika ir gydymas ir iv) vėžiu sergančių pacientų ir vėžį įveikusių asmenų gyvenimo kokybė. Nors švino poveikis retas, jis gali sukelti vėžį, o sumažinus ribines vertes bus lengviau užkirsti kelią šiems vėžiniams susirgimams.

Kalbant apie diizocianatus, nepageidaujamas poveikis sveikatai neapima vėžio, tad Europos kovos su vėžiu planas nėra aktualus.

Suderinamumas su strategija „Renovacijos banga“

Iš pastatų į aplinką patenka 36 proc. su energetika susijusių šiltnamio efektą sukeliančių dujų. Atsižvelgiant į tai, kad daugiau kaip 85 proc. dabartinių pastatų vis dar stovės 2050 m., siekiant įgyvendinti Europos žaliojo kurso tikslus, bus itin svarbu atlikti renovacijos darbus energijos vartojimo efektyvumui užtikrinti. Atsižvelgiant į tai, strategija „Renovacijos banga“⁵⁹ siekiama iki 2030 m. padvigubinti metinį energinės renovacijos mastą. Atlikus specializuotus renovacijos darbus, kuriais siekiama sumažinti energijos suvartojimą, gali padidėti ilgalaikė nekilnojamojo turto vertė, be to, juos atliekant gali būti kuriamos naujos darbo vietos ir pritraukiama neretai vietos tiekimo grandinių palaikomų investicijų. Tačiau šalindami dažus, vandentiekio ir stogo medžiagas (ir kitas medžiagas), darbuotojai galėtų patirti švino poveikį ir diizocianatų poveikį, nes būtų naudojama daugiau izoliacinių putų ir geresnės paviršiaus dangos, siekiant padidinti apstatytos aplinkos šiluminę izoliaciją. Todėl šiuo pasiūlymu prisidedama prie renovacijos, kuri yra naudinga aplinkai ir kuria užtikrinama darbuotojų sauga ir sveikatos apsauga, vykdymo.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 153 straipsnio 2 dalies b punkte nustatyta, kad Europos Parlamentas ir Taryba, „atsižvelgdami į kiekvienoje valstybėje narėje esamas sąlygas ir technines taisykles, gali šio straipsnio [SESV 153 straipsnio] 1 dalies a–i punktuose nurodytose srityse direktyvomis nustatyti būtiniausius laipsniško įgyvendinimo reikalavimus. Tokiose direktyvose vengiama nustatyti administracinius, finansinius ir teisinius apribojimus, galinčius varžyti mažųjų ir vidutinių įmonių kūrimą ir plėtojimą.“ SESV 153 straipsnio 1 dalies a punkte teigiama, kad ES turi remti ir papildyti valstybių narių veiklą „visų pirma darbo aplinkos gerinimo siekiant rūpintis darbuotojų sveikata ir sauga“ srityje.

Ir KMRMD, ir CVD buvo priimta remiantis SESV 153 straipsnio 2 dalies b punktu, siekiant gerinti darbuotojų sveikatą ir saugą. Šiuo pasiūlymu siekiama sustiprinti darbuotojų sveikatos apsaugą pagal SESV 153 straipsnio 1 dalies a punktą, KMRMD nustatant peržiūrėtas švino PPRV ir BRV, o CVD – diizocianatų PPRV ir TPRV, kartu atliekant tam tikrą techninio pritaikymo darbą. Todėl SESV 153 straipsnio 2 dalies b punktas yra tinkamas Komisijos pasiūlymo iš dalies pakeisti KMRMD ir CVD teisinis pagrindas.

⁵⁹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Renovacijos banga Europoje: pastatų ekologizavimas, darbo vietų kūrimas ir gyvenimo gerinimas“, COM(2020) 662 final.

Pagal SESV 153 straipsnio 2 dalį visų pirma darbo aplinkos gerinimas, siekiant rūpintis darbuotojų sveikata ir sauga, yra vienas socialinės politikos aspektų, kurio atžvilgiu ES dalijasi kompetencija su valstybėmis narėmis.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Mokslinių žinių apie šviną ir diizocianatus atsirado nuo 1998 m., kai buvo priimta CVD (ir ankstesnė 1982 m. direktyva, skirta švinui). Priėmus KMRMD, KMD taikymo sritis buvo pakeista, reprotoksinę medžiagą šviną įtraukiant į KMRMD taikymo sritį. Be to, ES veiksmų pridėtinė vertė yra pagrįsta, nes problema plačiai paplitusi visoje ES. Nors peržiūrėjus švino ir jo neorganinių junginių PPRV ir BRV ir nustačius diizocianatų profesinio poveikio ribines vertes ir TPRV, konkurencijai bendrojoje rinkoje nebūtų padarytas didelis poveikis, labiau suderinus būtinuosius reikalavimus, veiklos vykdytojams būtų užtikrintos vienodesnės sąlygos bendrojoje rinkoje.

Iš duomenų, surinktų atliekant parengiamąjį darbą, matyti, kad valstybės narės yra nustačiusios skirtingas švinui ir diizocianatams taikytinas ribines vertes. Pripažindamos mokslo žinių raidą, kai kurios valstybės narės jau sumažino skirtingu mastu savo ribines vertes, taikomas švinui, ir (arba) nustatė ribines vertes, taikomas diizocianatams.

Valstybių narių švino BRV svyruoja nuo 20 $\mu\text{g}/100\text{ ml}$ kraujo iki 70 $\mu\text{g}/100\text{ ml}$ kraujo (dabartinė BRV pagal KMRMD). 15 valstybių narių BRV yra mažesnė už dabartinę ES BRV⁶⁰. Kai kuriose valstybėse narėse moterims nustatyta mažesnė riba, kuri priklauso nuo amžiaus arba jos atveju nurodoma, kad ji taikoma „vaisingo amžiaus moterimis“, ir kuri paprastai svyruoja nuo 20 iki 40 $\mu\text{g}/100\text{ ml}$ kraujo. PPRV svyruoja nuo 0,050 g/m^3 iki 0,150 g/m^3 (dabartinė PPRV pagal KMRMD).

Diizocianatams taikytina ES ribinė vertė nenustatyta. Vis dėlto trijose ES valstybėse narėse nustatyta bendra PPRV⁶¹, o keliose valstybėse narėse kai kuriems, bet ne visiems skirtingiems diizocianatams taikomos skirtingos PPRV ir TPRV. Jei yra, PPRV svyruoja nuo 3 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$ iki 500 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$, o vidutinė vertė yra 17,4 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$. TPRV vertė yra 10–82 $\mu\text{g NCO}/\text{m}^3$.

Atsižvelgiant į pirmiau aprašytą padėtį, akivaizdu, kad darbuotojams ES taikoma skirtingų lygių apsauga nuo švino ir diizocianatų.

Dėl didelių nacionalinių ribinių verčių skirtumų iškraipoma konkurencija bendrojoje rinkoje. Mažesnių nacionalinių verčių laikymosi sąnaudos paprastai yra didesnės ir todėl įmonės, veikiančios rinkose, kuriose nacionalinių ribinių verčių nėra arba jos yra ne tokios griežtos, turi konkurencinį pranašumą. Kalbant apie šviną, Bulgarijoje, Čekijoje, Danijoje, Latvijoje ir Lenkijoje įsisteigusios įmonės turi atitikti PPRV, kuri yra 3 kartus mažesnė už šiuo metu ES lygmeniu nustatytą didžiausią PPRV (0,050 g/m^3 , palyginti su 0,150 g/m^3), o tai galėtų neigiamai paveikti jų konkurencingumą ir lemti skirtumus bendrojoje rinkoje. Galimas poveikis konkurencijai yra dar didesnis diizocianatų, kuriems šiuo metu nėra nustatytos ES ribinės vertės, atveju. Jei yra nustatytos nacionalinės ribinės vertės, PPRV svyruoja nuo

⁶⁰ BG, HR, CZ, DK, FI, FR, DE, HU, IT, LV, NL, PL, SK, SI, SE.

⁶¹ HR, IE, LT.

3 $\mu\text{g NCO/m}^3$ iki 500 $\mu\text{g NCO/m}^3$. Todėl atnaujinus švino ribines vertes ir pirmą kartą nustatčius diizocianatų ribines vertes bus prisidėta prie didesnio suderinimo bendrojoje rinkoje ir sukurtos vienodesnės sąlygos įmonėms.

Nors atskiros valstybės narės vis dar galėtų nustatyti mažesnes vertes, įmonėms bus sudarytos vienodesnės sąlygos. Įmonės, norinčios vykdyti veiklą skirtingose ES valstybėse narėse, gali gauti papildomos naudos iš taikomų ribinių verčių standartizavimo, kuris gali suteikti galimybę sutaupyti, nes visiems objektams bus taikomi bendri sprendimai, o ne kuriami konkrečioms vietoms skirti sprendimai, padedantys laikytis įvairių reikalavimų dėl PPRV ir BRV.

Rizika darbuotojų sveikatai ir saugai, kylanti dėl švino, kuris yra darbo aplinkoje pasitaikanti pavojinga reprotoksinė medžiaga, ir diizocianatų, kurie jautrina kvėpavimo takus, poveikio, yra iš esmės panaši visoje ES ir abi medžiagos plačiai naudojamos įvairiuose sektoriuose ir šalyse. Dėl šios priežasties ES tenka aiškus vaidmuo padėti valstybėms narėms šalinti tokią riziką.

Prie šio pasiūlymo pridėtame išorės tyrime dėl švino⁶² nurodyta 18 valstybių narių, kurios gamina rafinuotą šviną, ir mažesnis skaičius valstybių narių, vykdančių švino gavybą. ES pagaminama daugiau kaip 10 mln. tonų per metus švino, kuris naudojamas įvairiuose procesuose, įskaitant švino baterijų, lakštų ir miltelių gamybą, ir gaminiuose.

Diizocianatai gaminami 7 valstybėse narėse ir visoje ES naudojami 21 atitinkamame galutinės grandies sektoriuje.

Siekiant užtikrinti, kad darbuotojų apsaugos nuo švino ir diizocianatų poveikio priemonės būtų kuo veiksmingesnės, direktyvos turi būti nuolat atnaujinamos atsižvelgiant į naujausias RAC nuomonėse pateiktas mokslo žinias⁶³. Atsižvelgiant į turimus mokslo duomenis, būtina peržiūrėti švino ir jo neorganinių junginių PPRV ir BRV bei nustatyti diizocianatų PPRV ir TPRV. Darbuotojų sveikatos apsauga nuo rizikos, kylančios dėl šių medžiagų poveikio, jau reglamentuojama ES teisės aktais, visų pirma CVD ir KMRMD, kuriuos galima iš dalies keisti tik ES lygmeniu. Šis pasiūlymas grindžiamas ilgomis ir įtemptomis diskusijomis su visais suinteresuotaisiais subjektais (darbuotojų asociacijų, darbdavių asociacijų ir vyriausybių atstovais). Tai padeda užtikrinti, kad būtų tinkamai laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų.

CVD ir KMRMD atnaujinimas atsižvelgiant į turimus naujausius mokslo duomenis yra veiksmingas būdas užtikrinti, kad prevencinės priemonės būtų atitinkamai atnaujintos visose valstybėse narėse. Tai padės suvienodinti būtiniausius reikalavimus, kuriais siekiama užtikrinti geresnius sveikatos apsaugos ir saugos standartus. Tai savo ruožtu sumažins darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos lygio skirtumus tarp valstybių narių ir visoje ES bendrojoje rinkoje.

Be to, ribinių verčių peržiūra arba nustatymas yra labai sudėtinga užduotis, kuriai atlikti reikia turėti aukšto lygio kompetenciją mokslo srityje. Nustatčius ribines vertes ES lygmeniu bus

⁶² RPA (2021 m.), žr. 21 išnaša.

⁶³ Žr. 23 išnaša.

įgytas svarbus pranašumas, nes valstybėms narėms nebereikės atlikti savo mokslinės analizės ir jos veikiamiausią galės sutaupyti nemažai administracinėms išlaidoms skirtų lėšų. Šios sutaupytos lėšos galėtų būti skirtos tolesniam DSS politikos tobulinimui kiekvienoje valstybėje narėje.

Taigi, siekiant šio pasiūlymo tikslų, tiek švino, tiek diizocianatų atžvilgiu būtina imtis ES lygmens veiksmų, nes dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio šių tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti centriniu ar regiono ir vietos lygmenimis. Tai atitinka Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnio 3 dalį. KMRMD ir CVD gali būti iš dalies keičiamos tik ES lygmeniu, surengus dviejų etapų konsultacijas su socialiniais partneriais (administracija ir darbuotojais) pagal SESV 154 straipsnį.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlyme laikomasi proporcingumo principo, nes juo nekeičiami direktyvų tikslai ir bendrieji reikalavimai. Veiksmai apsiriboja naujų ir persvarstytų ribinių verčių siūlymu, visapusiškai atsižvelgiant į naujausią mokslo informaciją ir socialinius bei ekonominius įgyvendinamumo veiksnus. Jie išsamiai aptarti su visais suinteresuotaisiais subjektais (darbuotojų organizacijų, darbdavių organizacijų ir vyriausybių atstovais). Šia iniciatyva siekiama užtikrinti suderintą požiūrį, t. y. užkirsti kelią tam, kad įmonės atsидurtų labai nepalankioje ekonominėje padėtyje, kartu užtikrinant tinkamą darbuotojų apsaugą ES lygmeniu. Kadangi pasiūlymu dėl diizocianatų pirmą kartą nustatomos ribinės vertės, jame numatytos priemonės, kuriomis mažinama našta ir padedama laikytis nuostatų (pvz., pereinamasis laikotarpis) ir kurios taip pat buvo aptartos su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais. Šiomis pereinamojo laikotarpio priemonėmis prisidedama prie siūlomos iniciatyvos proporcingumo, užtikrinant tinkamesnį laikotarpį įmonėms prisitaikyti. Kalbant apie šviną, pasiūlymas yra dalis nuoseklaus požiūrio⁶⁴ į geresnę darbuotojų apsaugą nustatant griežtesnes nei esamos ribines vertes.

Be to, nustačius šias naujas arba peržiūrėtas abiejų medžiagų ribines vertes, bendrovės patirtų nedidelių išlaidų, ypač palyginti su jų apyvarta. Iniciatyva laikoma suderinta ir pagrįsta, atsižvelgiant į sukaupią ilgalaikę naudą, susijusią su rizikos sveikatai, kylančios dėl švino ir diizocianatų poveikio darbuotojams, mažinimu ir profesinių ligų prevencija. Pagal SESV 153 straipsnio 4 dalį šiuo pasiūlymu nustatomi būtiniausi reikalavimai, bet neužkertamas kelias jokiai valstybei narei išlaikyti arba pradėti taikyti su Sutartimis suderinamas griežtesnes apsaugos priemones, pvz., nustatyti mažesnes ribines vertes arba įtvirtinti kitas nuostatas, kuriomis būtų užtikrinama geresnė darbuotojų apsauga. Tai suteikia valstybėms narėms tam tikrų lankstumo galimybių.

⁶⁴ Ribinių verčių nustatymo ir (arba) peržiūros procesas apima Komisijos atliekamą moksliniam vertinimui skirtų prioritetinių medžiagų nustatymą, įskaitant suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą valstybių narių ir socialinių partnerių lygmeniu, Europos cheminių medžiagų agentūros Rizikos vertinimo komiteto mokslinį vertinimą, viešas konsultacijas, trišales darbdavių, darbuotojų ir vyriausybių atstovų konsultacijas, vykdomas pasitelkiant Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamąjį komitetą, ir išorės tyrimu pagrįstą poveikio vertinimą.

Darytina išvada, kad šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti laikantis ES sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatyto proporcingumo principo. Išsami informacija apie tai, kaip laikomasi proporcingumo principo, išdėstyta prie šio pasiūlymo pridedamoje poveikio vertinimo ataskaitoje (8.4 punktas).

- **Priemonės pasirinkimas**

SESV 153 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta, kad būtiniausius darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos srities reikalavimus galima nustatyti direktyvomis.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Naujausiame išsamiaame CVD ir KMD vertinime (2017 m. atliktas ES DSS direktyvų *ex post* vertinimas⁶⁵) padaryta išvada, kad, remiantis turimais įrodymais, direktyvos tebėra labai aktualios ir veiksmingos. Jame pabrėžiama, kad ribinės vertės yra svarbi cheminės rizikos valdymo darbo vietoje priemonė ir kad reikia patvirtinti daugelio kitų didelį susirūpinimą keliančių medžiagų poveikio ribines vertes. Kalbant konkrečiai, vertinime nustatyta, kad reikia apsprastyti tinkamiausią rizikos, kuri gali kilti dėl cheminių ir reprotoksinių medžiagų poveikio, valdymo metodą ir klausimus dėl to, ar ir kaip būtų galima veiksmingiau taikyti biologinę stebėseną darbo vietoje kylančiai rizikai valdyti. Jame taip pat teigiama, kad jautrinančios medžiagos turėtų būti laikomos svarbiu prioritetu, kurį reikėtų toliau svarstyti, siekiant užtikrinti, kad rizikos valdymo reikalavimai būtų tinkami.

Ši iniciatyva taip pat atitinka Komisijos tarnybų darbinį dokumentą, pridedamą prie 2021–2027 m. ES darbuotojų sveikatos ir saugos strateginės programos (SWD(2021) 148 *final*)⁶⁶, kuriame nurodoma, kad reikia daugiau dėmesio skirti kovai su profesinėmis ligomis. Jame visų pirma teigiama, kad švinui taikomos ribinės vertės turėtų būti peržiūretos atsižvelgiant į naujus mokslo duomenis.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Dviejų etapų konsultacijos su Europos socialiniais partneriais pagal SESV 154 straipsnį

2020 ir 2021 m. Komisija surengė dviejų etapų ES lygmens konsultacijas su socialiniais partneriais pagal SESV 154 straipsnio 2 dalį. Komisija konsultavosi su socialiniais partneriais dėl požiūrio į privalomų švino ir jo junginių profesinio poveikio ribinių verčių peržiūrą ir diizocianatų profesinio poveikio ribinių verčių nustatymą CVD.

Darbuotojų organizacijos

Europos profesinių sąjungų konfederacija (ETUC) atsakė į klausimus pirmajame konsultacijų etape, pripažindama galiojančių teisės aktų svarbą. Nors ETUC iš esmės pritarė dabartinių švino ribinių verčių mažinimui, ji išreiškė nuomonę, kad RAC priimtoje mokslinėje

⁶⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017SC0010&from=en>

⁶⁶ Žr. 3 išnašą.

nuomonėje pasiūlyta BRV neužtikrinama pakankama vaisingo amžiaus moterų apsauga darbo vietoje ir vienodas požiūris į moteris ir vyrus darbe⁶⁷. Ji pasiūlė nustatyti mažesnę BRV. Be to, ji išdėstė keletą bendro pobūdžio samprotavimų, susijusių su poreikiu gerinti darbuotojų apsaugą nuo reprotoksinių medžiagų poveikio ir Nėščių darbuotojų direktyva 92/85/EEB⁶⁸ šiame kontekste.

ETUC sutiko, kad reikia nustatyti diizocianatams taikytiną privalomą ES PPRV, siekiant užtikrinti būtiniausius diizocianatų poveikį patiriančių darbuotojų apsaugos reikalavimus visoje ES. Kartu ji išreiškė nuomonę, kad tai pirmas kartas, kai jautrinančioms medžiagoms būtų nustatyta ES privaloma PPRV siekiant pagrindinio tikslo – užkirsti kelią profesinei astmai, todėl ji pasiūlė šį punktą aptarti ir dėl jo susitarti ACSH, kuriame atstovaujama darbuotojams, darbdaviams ir vyriausybėms.

Darbuotojų organizacijos mano, kad šiais klausimais reikia imtis privalomų ES teisėkūros veiksmų, todėl nemato poreikio pradėti derybų procedūrą pagal SESV 155 straipsnį. Vis dėlto ETUC nurodo, kad ji gali pageidauti aptarti papildomus klausimus su darbdaviais ir ieškoti bendros pozicijos dėl tam tikrų klausimų, pavyzdžiui, dėl geriausios teisinės priemonės, skirtos darbuotojams apsaugoti nuo nuodingųjų reprodukciją veikiančių medžiagų poveikio rizikos, arba dėl poreikio parengti naują metodiką, kaip sumažinti medžiagų, kurioms netaikomos ribinės vertės, kiekį ES lygmeniu.

Darbdavių organizacijos

Pirmajame konsultacijų etape į klausimus atsakė trys darbdavių organizacijos: BUSINESSEUROPE (Europos verslo konfederacija), SMEunited (Europos amatų, mažų ir vidutinių įmonių asociacija) ir Europos statybos pramonės federacija (FIEC).

Šios darbdavių organizacijos pritarė tikslui veiksmingai apsaugoti darbuotojus nuo pavojingųjų cheminių medžiagų poveikio, be kita ko, atitinkamais atvejais ES lygmeniu nustatant PPRV. Jos mano, kad tai atitinka darbuotojų ir įmonių interesus ir padeda užtikrinti vienodas sąlygas. Vis dėlto jos taip pat išreiškė abejonių dėl požiūrio, kuriuo vadovaujamasi nustatant tokias vertes.

Kalbant apie konsultacijoms skirtame dokumente nurodytus klausimus, darbdavių organizacijos pritarė Komisijos bendrai kryptčiai nuolat gerinti darbuotojų apsaugą nuo kancerogenų poveikio ir cheminių veiksnių keliamos rizikos darbo vietoje, laikantis tam tikrų sąlygų. Jų nuomone, ribinių verčių nustatymo procesas turėtų būti grindžiamas patikimais mokslo duomenimis, techninėmis ir ekonominėmis galimybėmis, socialinio ir ekonominio poveikio vertinimu ir ACSH nuomone, kaip šiuo metu daro Komisija.

⁶⁷ RAC rekomenduoja CVD nurodyti, kad darbo vietoje turėtų būti vengiama švino poveikio vaisingoms moterims arba jis turėtų būti kuo labiau sumažintas, nes švinui taikoma BRV nepadeda apsaugoti vaisingo amžiaus moterų palikuonių. ETUC mano, kad padėtis diskriminacinė, nes gali būti taip, kad moterys nebus įdarbinamos darbo vietose, kuriose jos gali patirti švino ir jo junginių poveikį.

⁶⁸ Žr. 45 išnašą.

Be to, jos pabrėžė, kad mažesnė ribinė vertė ne visada reiškia geresnę darbuotojų apsaugą, nes ji priklauso nuo galimybės ją matuoti, o darbdaviams – ją praktiškai taikyti.

BUSINESSEUROPE ir SMEunited pabrėžė, kad reikia įvertinti poveikį mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ), visų pirma labai mažoms įmonėms, proporcingumo ir galimybių imtis veiksmų požiūriu, taip pat atsižvelgti į sektorių skirtumus.

Atsakydamos į klausimą dėl šiems klausimams spręsti naudotinos privalomos priemonės, SMEunited nurodė, kad neatlikus išsamesnės naujų verčių poveikio amatams, MVĮ ir darbdavių įsipareigojimams analizės, ji negali įvertinti, ar tokia priemonė būtų tinkama.

Kalbant apie šviną ir jo junginius, BUSINESSEUROPE nurodė pramonės sudarytus savanoriškus susitarimus, kuriais siekiama nuolat mažinti švino ir jo junginių poveikio vertę, kiek tai leidžia technologija. Ji pabrėžė, kad DSS teisės aktais ES ir nacionaliniu lygmenimis jau užtikrinamas tinkamas darbuotojų apsaugos lygis, ir atkreipė dėmesį į esamų privalomų PPRV pagal CVD ir kitų, su ribine verte nesusijusių, apsaugos priemonių svarbą.

SMEunited pabrėžė, kad turėtų būti pateiktas konkretus pasiūlymas dėl naujos planuojamos PPRV, kad būtų galima geriau įvertinti poveikį įmonėms.

Kalbant apie diizocianatus, SMEunited mano, kad trūksta išsamios diizocianatų keliamos rizikos analizės, kuria būtų galima pagrįsti sprendimą nustatyti ribinę vertę. Nors šios organizacijos iš esmės neprieštaravo, kad būtų nustatyta proporcinga ir įgyvendinama PPRV, taikytina diizocianatams patalpose esančiose darbo vietose, jos vis dėlto laikėsi nuomonės, kad lauke esančiose darbo vietose pakanka reikalavimų rengti mokymą apie galimą riziką ir pavojus.

BUSINESSEUROPE, nors ir sutinka, kad darbuotojams kyla rizika, pabrėžė, kad nustačius naują privalomą PPRV, darbdaviams būtų nustatyti papildomi įpareigojimai ne tik laikytis ribinės vertės, bet ir taikyti kitas CVD nustatytas apsaugos priemones.

Ji taip pat pabrėžė, kokia svarbi pagal REACH reglamentą jau užtikrinama darbuotojų apsauga nustatant apribojimą, pagal kurį reikalaujama mokyti diizocianatus naudojančius darbuotojus⁶⁹, ir su darbuotojų mokymu susijusius įpareigojimus. Be to, ji pažymėjo, kad kalbėdamas apie apribojimą RAC nurodė, kad darbuotojų mokymas yra veiksmingiausias būdas sumažinti jų patiriamą diizocianatų ekspoziciją ir poveikį.

BUSINESSEUROPE pareiškė, kad ES turi pateikti daugiau informacijos ir analizės apie tai, kiek veiksminga būtų privaloma PPRV, papildant esamą apribojimą pagal REACH reglamentą.

Darbdavių organizacijos laikėsi nuomonės, kad esamose parengiamosiose procedūrose jau dalyvauja socialiniai partneriai, įskaitant konsultacijas su ACSH. Todėl jos nenori pradėti derybų procedūros pagal SESV 155 straipsnį.

⁶⁹ Žr. 24 išnašą.

Antrojo etapo konsultacijų su socialiniais partneriais rezultatai

Komisija pradėjo antrojo etapo konsultacijas su socialiniais partneriais, kurios baigėsi 2021 m. rugsėjo 30 d. Šiose antrojo etapo konsultacijose daugiausia dėmesio skirta numatomam galimų pasiūlymų turiniui, kaip reikalaujama pagal Sutartį.

Iš darbuotojų organizacijų į antrojo etapo konsultacijų klausimus atsakė tik ETUC. Ji pripažino, kad svarbu toliau gerinti darbuotojų apsaugą nuo švino ir diizocianatų poveikio, ir pritarė privalomiems veiksams peržiūrint direktyvas. Jau atsakiusi į pirmojo etapo konsultacijų klausimus, ji dar kartą patvirtino savo pareiškimus.

Ji nematė būtinybės pradėti derybas pagal SESV 155 straipsnį.

Iš darbdavių organizacijų į antrojo etapo konsultacijų klausimus atsakė tik BUSINESSEUROPE ir Europos laivų statyklų ir laivybos įrangos asociacija (SEA EUROPE).

BUSINESSEUROPE, jau atsakiusi į pirmojo etapo konsultacijų klausimus, dar kartą patvirtino savo pareiškimus.

BUSINESSEUROPE nuomone, esamose parengiamosiose procedūrose jau dalyvauja socialiniai partneriai, o ACSH yra tinkama vieta dialogui su jais kartu su vyriausybėmis dėl tolesnių proceso etapų. Todėl ji nenorėjo pradėti derybų procedūros pagal SESV 155 straipsnį.

SEA EUROPE teigė, kad diizocianatai retai naudojami jos pramonės šakoje ir kad jei jų nebebūtų galima naudoti, būtų rastos alternatyvios medžiagos kaip pakaitalas.

Konsultacijos su Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamuoju komitetu (ACSH)

ACSH komitetas sudarytas iš nacionalinių vyriausybių ir darbuotojų bei darbdavių organizacijų atstovų. Dėl šio pasiūlymo su ACSH konsultuotasi jo specialioje Cheminių medžiagų darbo grupėje, laikantis ACSH įgaliojimų. Remdamasi šiais įgaliojimais, Komisija prašo Cheminių medžiagų darbo grupės aktyviai dalyvauti teikiant rekomendacijas dėl prioritetų atliekant naujus ar peržiūrint jau atliktus mokslinius vertinimus. Rengdama savo nuomonę, Cheminių medžiagų darbo grupė atsižvelgia į RAC pateiktą mokslinę informaciją, taip pat į socialinius ir ekonominius bei įgyvendinamumo veiksnius.

2021 m. lapkričio 24 d. ACSH priėmė nuomonę dėl švino⁷⁰, kurioje pritariama tam, kad būtų nustatyta privaloma ES PPRV ir privaloma BRV pagal CVD (dabar pagal KMRMD), ir nuomonę⁷¹, kurioje pritariama tam, kad būtų nustatytos privalomos PPRV ir TPRV pagal CVD.

Kalbant apie šviną, trys ACSH interesų grupės (darbdavių, darbuotojų ir vyriausybių) pasiekė bendrą sutarimą dėl poreikio peržiūrėti ir esamą BRV, ir esamą PPRV, jas sumažinant, „siekiant geriau apsaugoti darbuotojų sveikatą, atsižvelgiant į mokslo ir technikos pažangą, padarytą nuo tada, kai buvo patvirtintos dabartinės ribinės vertės“. Bendro sutarimo dėl

⁷⁰ Žr. 25 išnašą.

⁷¹ Žr. 25 išnašą.

siūlytinės ribinės vertės nepavyko pasiekti. Jų nuomone, patekimas nurijus ir įkvėpus yra svarbūs švino patekimo į žmogaus organizmą būdai, o švino koncentracija kraujyje yra geriausias rodiklis profesiniam poveikiui vertinti. Taip yra todėl, kad švino kiekis organizme turi lemiamą reikšmę lėtiniam toksiškumui. Todėl svarbu naudoti BRV kaip pagrindinę darbuotojų apsaugos nuo švino toksiškumo priemonę. PPRV ir BRV papildo viena kitą ir jų turėtų būti laikomasi.

Pagrindiniai klausimai, dėl kurių nuomonės išsiskyrė, buvo šie: i) kaip geriausia spręsti problemas, susijusias su darbuotojais, kurių kraujo koncentracija dėl praeityje patirto poveikio yra didesnė, nes švinas ilgai išlieka kauluose; ii) poveikį vaisingo amžiaus moterims sukeliantis kiekis ir iii) PPRV atveju – neaiškumai, susiję su modeliais, naudojamais vertėms ir techniniam įgyvendinamumui nustatyti, kartu su sąnaudų ir naudos kriterijais šiems kiekiams pasiekti⁷².

Pirmiau minėti nuomonių skirtumai atkreipia dėmesį į sveikatos patikrinimo (reikalavimas jį atlikti jau nustatytas KMRMD) svarbą veiksmingam atskirų darbuotojų, kurie galėjo patirti poveikį praeityje, valdymui arba vaisingo amžiaus darbuotojoms moterims. Bendrieji reikalavimai dėl sveikatos patikrinimo (taikomi visų į direktyvos taikymo sritį patenkančių medžiagų atveju) papildomi specialiais reikalavimais, taikomais tais atvejais, kai darbuotojai patiria tam tikro nustatyto švino kiekio poveikį, dėl kurio reikia atlikti išsamesnį medicininį patikrinimą, kai ekspozicija viršija 0,075 mg/m³ ore (50 proc. dabartinės PPRV) arba 40 µg/100 ml kraujo (apytikriai 60 proc. dabartinės BRV).

Švino atveju sveikatos arba medicininis patikrinimas svarbus todėl, kad švinas išlieka kauluose (pusėjimo trukmė kauluose⁷³ yra 6–37 metai) ir laipsniškai patenka į kraują.

Kalbant apie diizocianatus, trys ACSH interesų grupės susitarė dėl siūlytinų PPRV ir TPRV skaitinių reikšmių ir dėl techninių matavimo galimybių ir rizikos valdymo priemonės įgyvendinti reikalingo laiko, visų pirma galutinės grandies sektoriuose, rekomendavo vadovautis požiūriu, pagal kurį vertės būtų pradėdamos taikyti laipsniškai. Darbdavių interesų grupė pabrėžė, kad reikia spręsti šio veiksnio sukeltos profesinės astmos problemą, užkertant kelią didžiausiam poveikiui. Ji pripažino, kad nustatant TPRV reikia laikytis pragmatiško požiūrio, kuris padėtų gerokai sumažinti didžiausią poveikį, o tai pasiekus labai pagerėtų darbuotojų sveikata.

Kaip priemonė ankstyviems kvėpavimo takų jautrinimo požymiams ir simptomams nustatyti taip pat atitinkamai minimas specialus sveikatos patikrinimas pagal CVD 6 straipsnio 3 dalį ir 10 straipsnį. Šios priemonės turėtų atitikti nacionalinius įstatymus ir (arba) praktiką, taip pat darbo medicinos principus ir praktiką.

Taigi sutariama, kad pagal CVD reikia nustatyti privalomą 6 µg/m³ PPRV kartu su susijusia 12 µg/m³ TPRV ir žymas „odos ir kvėpavimo takų jautrinimas“ ir „oda“. Taip pat buvo pasiūlyta 10 µg/m³ pereinamojo laikotarpio vertė su susijusia 20 µg/m³ TPRV, kurios turėtų būti taikomos iki 2028 m. gruodžio 31 d.

⁷² Išsami skirtingų nuomonių apžvalga pateikta ACSH nuomonėje (žr. 25 išnašą) ir prie šio pasiūlymo pridedamoje poveikio vertinimo ataskaitoje.

⁷³ Laikas, kurio reikia, kad koncentracija sumažėtų perpus.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Peržiūrėdama privalomas švino ribines vertes (PPRV ir BRV) pagal KMRMD ir pirmą kartą nustatydama privalomas diizocianatų PPRV ir TPRR vertes, Komisija laikėsi nusistovėjusios procedūros, pagal kurią prašoma mokslinių rekomendacijų ir konsultuojamasi su ACSH. Tvirtas mokslinis pagrindas būtinas bet kokiems DSS srities veiksams, ypač susijusiems su pavojingosiomis medžiagomis, pagrįsti. Šiuo klausimu Komisija konsultavosi su Europos cheminių medžiagų agentūros Rizikos vertinimo komitetu (RAC).

RAC rengia aukštos kokybės lyginamuosius analitinius duomenis ir užtikrina, kad su darbuotojų sveikatos apsauga ir sauga susiję Komisijos pasiūlymai, sprendimai ir politika būtų grindžiami patikimais mokslo duomenimis. RAC nariai yra aukštos kvalifikacijos, nepriklausomi tam tikros specializacijos srities ekspertai, atrinkti pagal objektyvius kriterijus. Jie teikia Komisijai nuomones, į kurias atsižvelgiama plėtojant ES politiką darbuotojų apsaugos srityje.

RAC mokslinės nuomonės⁷⁴, būtinės siekiant peržiūrėti privalomas švino ribines vertes (PPRV ir BRV) ir pirmą kartą nustatyti privalomas diizocianatų PPRV ir TPRV vertes, buvo priimtose 2020 m. birželio 11 d. Savo nuomonėje dėl švino RAC siūlo nustatyti švino BRV, kuri yra 15 µg/100 ml kraujo, ir švino PPRV, kuri yra 0,004 mg/m³ (įkvėpamosios frakcijos).

Kalbant apie diizocianatus, RAC nuomonėje teigiama, kad nebuvo įmanoma nustatyti padidėjusio bronchų atsako arba astmos vystymosi ribos. Tačiau profesinio poveikio ribinė vertė, apibrėžiama kaip poveikio dinaminis svertinis vidurkis (DSV) per aštuonias valandas, pagrįstas NCO grupe⁷⁵, gali būti nustatyta pagal poveikio ir rizikos patirti padidėjusį atsaką arba diizocianatų sukeltą astmą santykį (PRS), pagrįstą pertekline rizika per visą profesinį gyvenimą.

PRS nurodo įvairius poveikio lygius ir atitinkamą riziką susirgti profesine astma dėl diizocianatų poveikio.

Būtina nustatyti 15 minučių TPRV, nes didžiausio poveikio vertės yra svarbios ir sukelia astmą. Tačiau didžiausio poveikio matavimas atliekant epidemiologinius tyrimus praktiškai neįmanomas, todėl RAC sutelkė dėmesį į PPRV ir priėjo prie išvados, kad reikia nustatyti TPRV, kuri turėtų būti nustatoma taikant daugiklį, kuris būtų ne daugiau kaip du kartus didesnis už PPRV. RAC rekomendavo, kad TPRV vertė neviršytų 6 µg/m³ NCO.

Be to, RAC laikėsi nuomonės, kad žymos „odos ir kvėpavimo takų jautrinimas“ ir „oda“ yra pagrįstos. Žymos reiškia, kad svarbu ne tik kontroliuoti poveikį įkvėpus, bet ir užkirsti kelią poveikiui per odą, nes medžiaga gali įsigerinti per odą ir prisidėti prie bendro poveikio bei astmą sukeliančio poveikio. Poveikio per odą galima išvengti, pavyzdžiui, dėvint tinkamas pirštines ir kombinezonus.

⁷⁴ Žr. 23 išnašą.

⁷⁵ Žr. 31 ir 37 išnašas.

- **Poveikio vertinimas**

Prie šio pasiūlymo pridedama poveikio vertinimo ataskaita. Poveikio vertinimo ataskaita buvo pagrįsta išoriniu tyrimu, kurį atliekant buvo renkama informacija, kuria remiantis buvo analizuojamas galimų KMRMD ir CVD pakeitimų poveikis sveikatai, taip pat socialinis ir ekonominis poveikis bei poveikis aplinkai⁷⁶. 2022 m. spalio 12 d. poveikio vertinimo ataskaita buvo pateikta Reglamentavimo patikros valdybai (RPV) ir aptarta joje. 2022 m. spalio 14 d. RPV dėl jos paskelbė teigiamą nuomonę su išlygomis. RPV pastabos aptartos galutinėje poveikio vertinimo ataskaitoje.

Išanalizuotos šios su įvairiomis švino ir diizocianatų ribinėmis vertėmis susijusios galimybės:

- atskaitos scenarijus, pagal kurį ES nesiimtų tolesnių veiksmų (1 galimybė), ir
- su įvairiomis švino PPRV ir BRV ir diizocianatų PPRV ir TPRV susijusios galimybės, atsižvelgiant į RAC atliktą mokslinį vertinimą⁷⁷, ACSH nuomonę⁷⁸ ir valstybėse narėse nustatytas PPRV (mokslinis vertinimas sudaro patikimą įrodymų pagrindą, o ACSH nuomonėje pateikta informacija, kuri yra svarbi siekiant sėkmingai įgyvendinti su peržiūromis PPRV ir BRV susijusias galimybes).

Kadangi trūksta duomenų apie poveikį sveikatai, kurį galima nustatyti, poveikio vertinimo ataskaitoje nenagrinėjama galimybė nustatyti atskirą BRV vaisingo amžiaus darbuotojoms. Todėl vietoj to pateikiama rekomendacija, nes trūksta duomenų apie su atskira BRV susijusias sąnaudas ir naudą ir apie galimą jos bendrą poveikį. Rekomenduojama orientacinė vertė ir medicininės priežiūros reikalavimai turėtų būti svarstomi kartu, kad būtų užtikrinta tinkama šios darbuotojų grupės apsauga.

Ankstyvajame etape buvo atmestos kelios kitos galimybės, nes nuspręsta, kad jos neproporcingos arba ne tokios veiksmingos siekiant šios iniciatyvos tikslų. Šios atmestos galimybės susijusios su tuo, kaip nustatyti PPRV, TPRV ir BRV, su kitos priemonės pasirinkimu ir MVĮ pritaikytų priemonių įdiegimu. Nuspręsta, kad su reglamentavimu nesusijusios alternatyvos, kaip antai rekomendaciniai dokumentai ar gerosios patirties pavyzdžiai, nepakankamai veiksmingos siekiant šios iniciatyvos tikslų, nes pasirinkus šias galimybes priimtose nuostatos būtų neprivalomos. Kita vertus, esami rekomendaciniai dokumentai arba gerosios patirties pavyzdžiai gali būti laikomi vienas kitą papildančiais ir galėtų suteikti pridėtinės vertės PPRV, TPRV ir BRV. Taip pat atsisakyta priimti kitokią MVĮ skirtą sprendimą. Taip yra todėl, kad MVĮ sudaro apie 99 proc. įmonių, kurių veikloje naudojamas švinas ir diizocianatai, todėl joms neturėtų būti taikoma iniciatyvos išimtis. Jų neįtraukimas reikštų, kad didžioji dauguma Europos darbuotojų, kuriems gresia šių grupių medžiagų poveikis, nebūtų pakankamai apsaugoti darbuotojų sveikatos ir saugos teisės aktais,

⁷⁶ RPA (2021). Žr. 20 išnašą. Pradėjus tyrimą, pagal CVD turėjo būti nustatytos diizocianatų ribinės vertės ir atnaujintos švino ribinės vertės. Tačiau poveikio vertinimo ataskaita buvo parengta po to, kai 2022 m. sausio mėn. Europos Parlamentas ir Taryba susitarė išplėsti KMD taikymo sritį, todėl joje atsižvelgta į reprotoksinių medžiagų įtraukimą į KMRMD ir jo poveikį.

⁷⁷ RAC nuomonė, žr. 23 išnašą.

⁷⁸ Žr. 25 išnašą.

o tai akivaizdžiai iškraipytą ES teisės aktų sistemą ir lemtų nevienodą jos taikymą bei keltų pavojų pagrindiniams socialinės politikos tikslams ir pagrindinėms teisėms.

Buvo palikta galimybė padėti MVĮ pratęsiant laiką, per kurį jos turi pradėti taikyti nustatytą diizocianatų ribinę vertę. Manoma, kad pereinamojo laikotarpio vertė yra būtina dėl priežasčių, susijusių techninėmis matavimo galimybėmis, ir tam, kad pramonei būtų suteikta pakankamai laiko įdiegti būtinas rizikos valdymo priemonės, visų pirma galutinės grandies sektoriuose, nes šiuo metu ES lygmeniu ribinės vertės nėra. Be to, kadangi dauguma (99 proc.) įmonių, savo veikloje naudojančių diizocianatus, yra MVĮ, joms ši pereinamojo laikotarpio vertė bus ypač naudinga.

Komisija taip pat išnagrinėjo įvairių politikos galimybių ekonominį, socialinį poveikį ir poveikį aplinkai. Šios analizės duomenys pateikti prie šio pasiūlymo pridedamoje poveikio vertinimo ataskaitoje. Šios politikos galimybės buvo lyginamos ir tinkamiausia galimybė buvo pasirinkta remiantis efektyvumo, veiksmingumo ir suderinamumo kriterijais. Sąnaudos ir nauda buvo apskaičiuotos 40 metų laikotarpiui. Peržiūrėtų PPRV, TPRV ir BRV nauda sveikatai buvo apskaičiuota pagal išlaidas, patiriamas dėl ligų, kurių išvengta. Visi analitiniai veiksmai atlikti laikantis geresnio reglamentavimo gairių⁷⁹.

Komisija palygino numatytas galimybes ir atsižvelgė į įvairių ACSH interesų grupių pozicijas. Tuo remdamasi, Komisija pasirinko tinkamiausią galimybę nustatyti 15 µg/100 ml kraujo švino BRV ir susijusią 0,03 mg/m³ PPRV, kaip aštuonių valandų dinaminį svertinį vidurkį (DSV), ir tai paverė atitinkama šiame pasiūlyme išdėstyta teisės akto nuostata. Ši galimybė laikoma suderinta ir pagrįsta, atsižvelgiant į sukaupią ir ilgalaikę naudą, susijusią su sumažėjusia dėl švino poveikio darbuotojams kylančia rizika sveikatai ir išsaugotomis gyvybėmis, bet ja neužkraunama neproporcinga našta atitinkamų sektorių įmonėms, įskaitant MVĮ ir labai mažas įmones. Kalbant apie diizocianatus, Komisija pasirinko tinkamiausią galimybę nustatyti 6 µg/m³ PPRV ir susijusią 12 µg/m³ TPRV bei žymas „odos ir kvėpavimo takų jautrinimas“ ir „oda“. Atsižvelgiant į technines matavimo galimybes ir laiką, kurio reikia rizikos valdymo priemonėms įgyvendinti, visų pirma galutinės grandies sektoriuose, iki 2028 m. gruodžio 31 d. turėtų būti taikoma 10 µg/m³ PPRV ir susijusi 20 µg/m³ TPRV. Kartu turėtų būti atliekamas darbuotojų sveikatos patikrinimas, kad būtų galima anksti nustatyti sveikatos sutrikimus, o vėliau atskirų darbuotojų atveju vykdomas valdymas, kad būtų galima užkirsti kelią tolesnei dėl diizocianatų poveikio kylančiai rizikai. Šias priemones taikant kartu, užtikrinama aukšto lygio darbuotojų apsauga.

Poveikis darbuotojams

Tinkamiausios galimybės turėtų būti naudingos, nes būtų išvengta su darbu susijusių sveikatos sutrikimų ir būtų gauta su sveikata susijusios pinigine verte išreikštos naudos (pvz., būtų išvengta nematerialių sąnaudų, pvz., prastesnės gyvenimo kokybės, darbuotojų ir jų šeimų kančių ir kt.). Apskaičiuota, kad švino atveju būtų galima išvengti maždaug 10 500 sveikatos sutrikimų atvejų, o su sveikata susijusi pinigine verte išreikšta nauda per ateinančius 40 metų būtų 160–250 mln. EUR. Kalbant apie diizocianatus, duomenų trūkumas reiškia, kad neįmanoma kiekybiškai įvertinti naudos darbuotojams. Tačiau atitinkami suinteresuotieji

⁷⁹ Pateiktos šiuo adresu: https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_lt.

subjektai, įskaitant socialinius partnerius, iš esmės sutinka, kad nustačius TPRV, sumažėtų sveikatos sutrikimų atvejų skaičius.

Tikimasi, kad nustačius ribines vertes, be kita ko, sumažės darbuotojų ir jų šeimų kančios, o gyvenimas taps sveikesnis ir produktyvesnis.

Poveikis darbdaviams

Kalbant apie su rizikos mažinimo priemonėmis susijusias išlaidas, tinkamiausios galimybės turės įtakos įmonių, kurios turės pritaikyti darbo praktiką, kad atitiktų naujas švino BRV ir PPRV ir diizocianatų PPRV, TPRV ir žymas, veiklos sąnaudoms. Jas sudarys papildomos išlaidos, susijusios su rizikos valdymo priemonėmis (RVP) (įskaitant kvėpavimo takų apsaugos priemones), sveikatos patikrinimu, stebėseną ir mokymu⁸⁰.

Nors sąnaudos nusveria naudą, tinkamiausia galimybė nebuvo pasirinkta remiantis vien piniginių sąnaudų ir pinigine verte išreikštos naudos palyginimu. Apskaičiuota, kad per ateinančius 40 metų įmonės, kurių veikloje naudojamas švinas, patirs apie 750 mln. EUR išlaidų, o įmonės, kurių veikloje naudojami diizocianatai – 13,5 mlrd. EUR išlaidų.

Su švinu susijusios įmonių išlaidos (vidutinės papildomos išlaidos vienai įmonei per 40 metų sudaro apie 30 000 EUR) sudaro mažiau nei 1 proc. jų metinės apyvartos, todėl jos neturėtų būti įmonių uždarymo priežastis.

Duomenų apie diizocianatus apribojimai reiškė, kad sąnaudos ir nauda veikiausiai buvo nepakankamai įvertintos ir kad abiejų medžiagų atveju sąnaudas apskaičiuoti lengviau nei naudą, kaip paprastai būna darbuotojų saugos ir sveikatos srityje. Diizocianatų atveju siūlomas pereinamasis laikotarpis iki 2028 m. gruodžio 31 d. padės sumažinti išlaidas. Be to, tai, kad siūlomą vertę patvirtino visos trys ACSH interesų grupės, įskaitant darbdavius, reiškia, kad, nepaisant išlaidų, ji laikoma įgyvendinama priemone.

Kiekviena įmonė, kurios veikloje naudojami diizocianatai, per 40 metų patirs vidutiniškai apie 6 000 EUR išlaidų, daugiausia susijusių su stebėsenos užduotimis, paskirstytų per atskaitos laikotarpį. Tačiau tekstilės ir aprangos sektoriuose veikiančios įmonės taip pat turėtų padengti vienkartinės išlaidas – atitinkamai 4,5 mlrd. EUR ir 10,3 mlrd. EUR, nes jos turėtų investuoti į papildomas rizikos valdymo priemones. Vienkartinės išlaidos daugiausia susijusios su investicijomis dėl poreikio įsigyti kvėpavimo takų apsaugos priemonių (jos šiuose dviejuose sektoriuose dažnai naudojamos kaip pagrindinė apsaugos priemonė prieš imantis kolektyvinių apsaugos priemonių). Tai susiję su didelėmis vienkartinėmis išlaidomis, tačiau sutaupoma pasikartojančių išlaidų. Kadangi dauguma įmonių veikia sektoriuose, kuriuose yra didelė konkurencija, mažai tikėtina, kad jos perkels išlaidas vartotojams, nes dėl to jos galėtų prarasti rinkos dalį. Todėl poveikis vartotojams bus nedidelis.

Naujų ar persvarstytų ribinių verčių nustatymas tikrai būtų naudingas įmonėms, be kita ko, ir diizocianatų atveju, nors šios naudos nebuvo galima kiekybiškai įvertinti. Pavyzdžiui, tai padėtų sutaupyti lėšų, susijusių su laikinojo nedarbingumo atostogomis, darbo našumu ir kitomis administracinėmis bei teisinėmis išlaidomis. Tačiau ši nauda yra daug mažesnė nei

⁸⁰ Įmonės, kurių veikloje naudojamas švinas, patirs tik su RMP susijusias išlaidas.

papildomos išlaidos, atsirandančios dėl ribinių verčių nustatymo. Nors piniginės sąnaudos yra didesnės už pinigine verte išreikštą naudą, įmonėms suteikiama daug reikšmingų pranašumų, kurių neįmanoma kiekybiškai įvertinti, visų pirma kalbant apie darbdavio reputaciją ir patrauklumą. Dėl švino ir diizocianatų ribinių verčių taikymo gali padidėti sektorių patrauklumas, palengvėti darbuotojų įdarbinimas ir padidėti našumas. Be to, darbdavių atstovai, regis, yra pasirengę nustatyti diizocianatų ribines vertes ir sumažinti esamas švino ribines vertes, kaip nurodyta ACSH nuomonėje.

Manoma, kad poveikis įmonių išlaidoms mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros srityje ir poveikis vartotojams bus labai nedidelis.

Poveikis aplinkai ir poveikis klimato kaitai

Šis pasiūlymas neturi pastebimo reikšmingo poveikio aplinkai. Manoma, kad švino ribinių verčių sumažinimas neturės poveikio ir klimato kaitai, o didesnis švino baterijų naudojimas, pavyzdžiui, elektra varomose transporto priemonėse, padės sumažinti iškastinio kuro naudojimą. Be to, naudojant daugiau izoliacinių medžiagų, kurių pagrindą sudaro diizocianatai, pagerės pastatų šiluminė izoliacija ir atitinkamai sumažės iškastinio kuro naudojimas šildymui. Diizocianatų ribinių verčių nustatymas tam neturės tiesioginio poveikio. Todėl pasiūlymu laikomasi reikšmingos žalos nedarymo principo, nes siūlomais veiksmais nedaroma žalos aplinkai ir kartu prisidedama prie ES pastangų kovoti su klimato kaita.

Poveikis valstybėms narėms ir (arba) nacionalinėms institucijoms

Kalbant apie poveikį valstybėms narėms ir (arba) nacionalinėms valdžios institucijoms, dėl pasiūlymo neturėtų atsirasti papildomos administracinės naštos. Valstybės narės turėtų padengti išlaidas, susijusias su naujų ribinių verčių perkėlimu į nacionalinę teisę, kurios švino atveju sudarytų 520 000 EUR, o diizocianatų atveju – 970 000 EUR. Tačiau nauda valdžios institucijoms yra didesnė už sąnaudas. Ši nauda susijusi su sumažėjusiomis sveikatos priežiūros išlaidomis, didesnėmis mokestinėmis pajamomis, o diizocianatų atveju – su išvengtomis išlaidomis, susijusiomis su būtinybe nustatyti nacionalines ribines vertes. Tikimasi, kad grynoji nauda švino atveju bus 99 480 000 EUR, o diizocianatų atveju – 780 000 EUR. Nenumatoma jokių papildomų reikalavimų, pvz., dėl naujos ataskaitų teikimo veiklos, valdžios institucijoms. Komisija atliks dviejų etapų ribinių verčių perkėlimo į nacionalinę teisę atitikties vertinimą (perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrinimus). Darbo vietos lygmeniu darbdaviai privalo užtikrinti, kad poveikis neviršytų ribinių verčių, nustatytų CVD ir KMRMD prieduose. Taikymo ir vykdymo užtikrinimo stebėseną vykdys nacionalinės institucijos, visų pirma nacionalinės darbo inspekcijos. ES lygmeniu Vyresniųjų darbo inspektorių komitetas (SLIC) nuolat informuoja Komisiją apie problemas, susijusias su šių dviejų direktyvų vykdymo užtikrinimu.

1 lentelė. Su švinui skirtomis galimybėmis susijusių sąnaudų ir naudos palyginimas (per 40 metų, mln. EUR)

	2 galimybė (20 µg/100 ml)	3 galimybė (15 µg/100 ml) (Tinkamiausia galimybė)	4 galimybė (4,5 µg/100 ml)
--	------------------------------	--	-------------------------------

Įmonių sąnaudos	350	750	6 300
Nauda įmonėms	4	5	6
Valdžios institucijų sąnaudos	0,5	0,52	0,54
Nauda valdžios institucijoms	90	100	130
Su sveikata susijusi nauda darbuotojams ir jų šeimoms	130–200	160–250	200–310

2 lentelė. Su diizocianatams skirtomis galimybėmis susijusių sąnaudų ir naudos palyginimas (per 40 metų, mln. EUR)

	2 galimybė 10 µg NCO/m ³	3 galimybė 6 µg NCO/m ³ (Tinkamiausia galimybė)	4 galimybė 3 µg NCO/m ³
Įmonių sąnaudos	5 600	13 410	14 230
Nauda įmonėms	0	0	0,4
Valdžios institucijų sąnaudos	0,97	0,97	0,97
Nauda valdžios institucijoms	1,75	1,75	2,75
Su sveikata susijusi nauda darbuotojams ir jų šeimoms	Netaikoma	Netaikoma	0,8–2,2

Indėlis į darnų vystymąsi

Ši iniciatyva padės siekti darnaus vystymosi tikslų (DVT), susijusių su gera sveikata ir gerove ([3 DVT](#)) ir deramu darbu ir ekonomikos augimu ([8 DVT](#)). Taip pat tikimasi, kad ji turės teigiamą poveikį siekiant darnaus vystymosi tikslų, susijusių su pramone, inovacijomis ir infrastruktūra ([9 DVT](#)) ir su atsakinga gamyba ir vartojimu ([12 DVT](#)).

Poveikis skaitmenizacijai

Nė viena iš politikos galimybių, skirtų tiek švinui, tiek diizocianatams, neturėtų jokio poveikio skaitmenizacijai. Standartiškai skaitmeninio formato principas šiam pasiūlymui netaikomas, nes siūloma direktyva susijusi tik su ribinių verčių atnaujinimu ir (arba) nustatymu, o skaitmeninė plėtra pasiūlymo dalykui netaikoma.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Poveikis MVĮ

99 proc. įmonių, kurių veikloje naudojamas švinas ir diizocianatai, yra MVĮ. Todėl atliekant šioje ataskaitoje pateiktą sąnaudų analizę joms buvo skiriama daugiausia dėmesio.

Šiame pasiūlyme nėra jokių išimčių labai mažoms įmonėms ar MVĮ, kurios sudaro apie 99 proc. įmonių, kurių veikloje naudojamas švinas ir diizocianatai. Jų neįtraukimas reikštų, kad didžioji dauguma Europos darbuotojų, kurie galėtų patirti šių grupių medžiagų poveikį, nebūtų pakankamai apsaugoti darbuotojų sveikatos ir saugos teisės aktais, o tai akivaizdžiai

iškraipytų ES teisės aktų sistemą ir lemtų nevienodą jos taikymą bei keltų pavojų pagrindiniams socialinės politikos tikslams ir pagrindinėms teisėms.

Kita galimybė padėti MVĮ – pratęsti laiką, iki kurio jos turi pradėti taikyti ribinę vertę. Ši nuostata taikoma ir diizocianatams. Nors tai nėra tik MVĮ taikoma priemonių išimtis, pereinamasis laikotarpis joms bus labai naudingas, nes jos sudaro daugumą įmonių, kurių veikloje naudojami diizocianatai.

Peržiūrėjus švino ribines vertes ir nustačius diizocianatų ribines vertes, kaip numatyta pasiūlyme, MVĮ, esančios valstybėse narėse, kuriose nacionalinės ribinės vertės yra lygios siūlomoms švino vertėms arba yra už jas mažesnės arba kuriose jau nustatytos nacionalinės diizocianatų ribinės vertės, neturėtų patirti poveikio. Tačiau tai gali turėti ekonominį poveikį MVĮ ir kitoms įmonėms, įsikūrusioms tose valstybėse narėse, kuriose šiuo metu taikomos didesnės švino BRV ir PPRB, o diizocianatų ribinių verčių nėra.

MVĮ didesnę poveikį gali daryti reglamentavimo pakeitimai, dėl kurių atsiranda didelių derinimo arba administracinių išlaidų. Dėl riboto dydžio MVĮ dažnai sunkiau gauti kapitalo ir jų kapitalo sąnaudos dažniausiai yra didesnės nei didelių įmonių⁸¹. Todėl MVĮ gali patirti proporcingai didesnes išlaidas nei didelės įmonės.

Kalbant apskritai apie tai, kas išdėstyta pirmiau, atliekant analizę, pateiktą prie šio pasiūlymo pridedamoje poveikio vertinimo ataskaitoje, buvo tinkamai atsižvelgta į MVĮ ypatumus, apribojimus ir būtent joms kylančias problemas. Kai manoma, kad tai tikslinga, buvo pasiūlytos konkrečios priemonės MVĮ remti.

Poveikis ES konkurencingumui arba tarptautinei prekybai

Ši iniciatyva turės teigiamą poveikį konkurencijai bendrojoje rinkoje, nes i) sumažės konkurencinių skirtumų tarp įmonių, veikiančių valstybėse narėse, kuriose nacionalinės švino ir diizocianatų PPRV ir TPRV ar švino BRV skiriasi, ii) bus daugiau tikrumo dėl visoje ES taikytinos poveikio ribinės vertės.

Nustačius mažesnes ribines vertes, poveikis tų įmonių, kuriose taikomos ribinės vertės jau dabar yra artimesnės kuriai nors iš šiuo metu svarstomų PPRV, TPRV ir BRV, konkurencingumui bus mažesnis. Tokios įmonės veikia valstybėse narėse, kuriose švino ribinės vertės yra mažesnės už dabartinės ES vertes ir kuriose diizocianatams taikomos labiausiai į siūlomas panašios ribinės vertės. Tai ypač aktualu įmonėms, vykdančioms su diizocianatais susijusią veiklą Švedijoje, kurioje kelių rūšių diizocianatams taikomos žemesnės nacionalinės PPRV.

Vis dėlto, nors dėl to tokios įmonės galėtų tapti išlaidų atžvilgiu konkurencingesnės už įmones, tradiciškai dirbančios kitose valstybėse narėse, didžioji dalis su švinu ir diizocianatais susijusio darbo (pavyzdžiui, švino baterijų gamyba ir diizocianatų perdirbimas ir (arba) pirminė gamyba) atliekama stacionariuose įrenginiuose. Be to, išlaidos, susijusios su tinkamiausių galimybių laikymusi, neturėtų daryti didelio poveikio konkurencijai. Tačiau su švinu susijusią veiklą vykdančios įmonės gali būti mažiau konkurencingos, palyginti su

⁸¹ Geresnio reglamentavimo priemonių rinkinio priemonė Nr. 22, susijusi su MVĮ.

įmonėmis, gaminančiomis alternatyvius produktus be švino (pvz., keramikos fritą, lydinis ar krioštolo stiklą).

Kalbant apie tarptautinį konkurencingumą, tik trys ES nepriklausančios šalys šiuo metu taiko švino BRV; jų dydis svyruoja nuo esamos ES BRV iki siūlomos peržiūrėtos ES BRV dydžio. Todėl poveikis su švinu susijusių veiklą vykdančių įmonių konkurencingumui turėtų būti nedidelis, nors šių išlaidų neįmanoma kiekybiškai įvertinti. Kalbant apie diizocianatus, pagrindiniai ES konkurentai taiko didesnes ribines vertes, o tai gali pakenkti įmonių, veikiančių rinkose, kurioms būdingas didelis jautrumas kainoms, konkurencingumui. Tačiau galimus padarinius švelnina keli veiksniai, įskaitant ribotas papildomas įmonių išlaidas ir netarptautinį kai kurių susijusių rinkų pobūdį.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Dėl šio pasiūlymo ES biudžete arba ES įsteigtiems subjektams nereikia papildomų biudžeto ir darbuotojų išteklių.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Pagrindiniai rodikliai, kurie naudojami stebint šios direktyvos poveikį, yra šie: i) susirgimų profesinėmis ligomis ir su darbu susijusių sveikatos sutrikimų atvejų skaičius ES ir ii) ES įmonių ir socialinės apsaugos sistemų išlaidų, susijusių su profesinėmis ligomis, sumažėjimas.

Pirmojo rodiklio stebėseną grindžiama: i) turimais Eurostato surinktais duomenimis; ii) duomenimis apie profesines ligas, kuriuos darbdaviai pateikė kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, ir iii) duomenimis, kuriuos valstybės narės pateikė savo nacionalinėse įgyvendinimo ataskaitose pagal Direktyvos 89/391/EEB 17a straipsnį. Vykdam antrojo rodiklio stebėseną, reikia lyginti profesinių ligų naštos vertinimo duomenis, susijusius su ekonominiais nuostoliais ir sveikatos priežiūros išlaidomis, su vėliau, po peržiūros, šiais klausimais surinktais duomenimis.

Našumo sumažėjimą ir sveikatos priežiūros išlaidas galima apskaičiuoti pagal profesinių ligų atvejų skaičių.

Iš dalies pakeistų nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę atitiktis bus vertinama dviem etapais (perkėlimo į nacionalinę teisę ir atitikties patikrinimai). Komisija įvertins siūlomo pakeitimo praktinį įgyvendinimą atlikdama periodinį vertinimą, kuri ji privalo atlikti pagal DSS pagrindų direktyvos 17a straipsnį. Taikymo ir vykdymo užtikrinimo stebėseną vykdydys nacionalinės institucijos, visų pirma nacionalinės darbo inspekcijos.

ES lygmeniu Vyresniųjų darbo inspektorių komitetas (SLIC) informuoja Komisiją apie visas praktines problemas, susijusias su KMRMD ir CVD vykdymo užtikrinimu, įskaitant sunkumus, susijusius su atitiktimi privalomoms ribinėms vertėms.

Šioje srityje sunku surinkti patikimų duomenų. Todėl Komisija ir Europos darbuotojų saugos ir sveikatos agentūra (EU-OSHA) aktyviai stengiasi gerinti duomenų kokybę ir didinti jų

prieinamumą, kad būtų galima tiksliau įvertinti faktinį siūlomos iniciatyvos poveikį ir parengti papildomus rodiklius.

Šiuo metu vykdomi projektai, pagal kuriuos gaunami naudingi duomenys, apima bendradarbiavimą su nacionalinėmis valdžios institucijomis Europos profesinių ligų statistikos duomenų rinkimo srityje⁸². Po teisėkūros veiksmų turi būti pereita prie veiksmingo teisės aktų įgyvendinimo darbo vietoje. Įmonės gali naudotis įvairiomis priemonėmis, taip pat informacija ir gera patirtimi, kuria EU-OSHA dalijasi vykdydama saugių darbo vietų kampaniją, susijusią su pavojingosiomis cheminėmis medžiagomis⁸³.

Esami rekomendaciniai dokumentai arba gerosios patirties pavyzdžiai galėtų būti peržiūrėti ir iš naujo išplatinti, bendradarbiaujant su EU-OSHA ir (arba) ACSH bei atitinkama jo darbo grupe. Ši galimybė taip pat galėtų apimti darbdavių ir darbuotojų informuotumo apie švino ir diizocianatų poveikio darbuotojams keliamos rizikos prevenciją didinimo kampanijas. Be to, pramonės atstovai galėtų būti skatinami peržiūrėti rekomendacinę medžiagą, naudojamą jų savanoriškos iniciatyvos remti.

Šiuo metu EU-OSHA rengia biologinės stebėsenos vykdymo darbo vietoje gaires. Tai bus bendro pobūdžio gairės, o ne konkretus vadovas, nes bendrieji principai bus aktualūs ir naudingi. Gairės galėtų padėti valstybėms narėms ir darbdaviams, ypač MVĮ, įgyvendinti biologinės stebėsenos ir sveikatos patikrinimo programas, kuriomis remiamas šio pasiūlymo nuostatų įgyvendinimas, kad būtų užtikrinta aukščiausio lygio apsauga.

- **AIŠKINAMIEJI dokumentai (direktyvoms)**

Valstybės narės turi nusiųsti Komisijai nacionalinės teisės aktų nuostatų, kuriomis KMRMD ir CVD perkeliama į nacionalinę teisę, tekstą ir tų nuostatų bei KMRMD ir CVD atitikties lentelę. Būtina pateikti nedviprasmišką informaciją apie naujųjų nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę tam, kad būtų užtikrinta atitiktis būtiniausiems šiuo pasiūlymu nustatytiems reikalavimams.

Dėl to, kas išdėstyta pirmiau, siūloma, kad valstybės narės praneštų Komisijai apie savo perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, pateikdamos vieną ar kelis dokumentus, kuriuose būtų paaiškintas KMRMD ir CVD sudedamųjų dalių ir atitinkamų nacionalinių perkėlimo priemonių dalių ryšys.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnis

1 straipsnyje numatyta iš dalies pakeisti KMRMD, visų pirma jos III ir IIIa priedus, siekiant atnaujinti švino PPRV ir BRV.

⁸² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/experimental-statistics/european-occupational-diseases-statistics>

⁸³ Šia kampanija buvo siekiama kelių tikslų, be kita ko, didinti informuotumą apie tai, kaip svarbu užkirsti kelią pavojingųjų medžiagų keliamai rizikai, skatinti atlikti rizikos vertinimą, didinti informuotumą apie riziką, susijusią su kancerogenų poveikiu darbe, ir gilinti žinias apie teisės aktų sistemą. Kampanija vyko 2018–2019 m. Vienas iš šios kampanijos elementų – gairių ir gerosios patirties duomenų bazė, kurią galima rasti adresu <https://osha.europa.eu/lt/themes/dangerous-substances/practical-tools-dangerous-substances>.

Siūloma iš dalies pakeisti III priedo nuostatas dėl švino, reikalaujant iš darbdavių užtikrinti, kad nė vienas darbuotojas nepatirtų didesnės nei $0,03 \text{ mg/m}^3$ švino PPRV, išreikštos aštuonių valandų dinaminiu svertiniu vidurkiu (DSV), poveikio. Taip pat siūloma iš dalies pakeisti IIIa priedą dėl švino BRV, užtikrinant, kad nė vienas darbuotojas nepatirtų didesnės nei 15 µg/100 ml kraujo BRV poveikio.

2 straipsnis

2 straipsnyje numatyta iš dalies pakeisti CVD, visų pirma jos I priedą, nustatant diizocianatų ne didesnę nei 6 µg/m^3 PPRV kartu su susijusia 12 µg/m^3 TPRV ir žymomis „odos ir kvėpavimo takų jautrinimas“ ir „oda“. Atsižvelgiant į technines matavimo galimybes ir laiką, kurio reikia rizikos valdymo priemonėms įgyvendinti, visų pirma galutinės grandies sektoriuose, iki 2028 m. gruodžio 31 d. turėtų būti taikoma 10 µg/m^3 pereinamojo laikotarpio PPRV ir susijusi 20 µg/m^3 TPRV.

Siekiant tuo pačiu metu užtikrinti teisinį tikrumą ir aiškumą, reikia išbraukti konkrečią švino PPRV iš CVD I priedo ir jo konkrečią BRV, iš dalies pakeičiant CVD II priedą. Tai reikia padaryti, nes ir švino PPRV, ir jam taikoma BRV bus peržiūrėtos jas sumažinant ir įtrauktos į konkretesnę KMRMD nuostatą.

3–5 straipsniai

3–5 straipsniuose išdėstytos nuostatos dėl perkėlimo į valstybių narių nacionalinę teisę. 3 straipsnyje nustatyta pasiūlytos direktyvos įsigaliojimo data.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

kuria dėl švino, jo neorganinių junginių ir diizocianatų ribinių verčių iš dalies keičiama Tarybos direktyva 98/24/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 153 straipsnio 2 dalies b punktą kartu su 1 dalies a punktu,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/37/EB¹ taikymo sritis buvo išplėsta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/431², įtraukiant į ją ir reprotoksines medžiagas, įskaitant šviną ir jo neorganinius junginius. Todėl ir Tarybos direktyvoje 98/24/EB³, kurios I ir II priedai jau apima tą cheminį veiksnį ir jo junginius, ir Direktyvoje 2004/37/EB nustatyta ta pati švino ir jo neorganinių junginių profesinio poveikio ribinė vertė ir biologinė ribinė vertė. Nustatant šias ribines vertes neatsižvelgiama į naujausius mokslo ir technikos pasiekimus ir nustatytus faktus, suteikiančius galimybę sustiprinti darbuotojų apsaugą nuo rizikos, kylančios dėl tos pavojingos reprotoksinės medžiagos profesinio poveikio, kaip patvirtinta ir vertinimo, atlikto pagal Tarybos direktyvos 89/391/EEB⁴ 17a straipsnį, rezultatais;
- (2) pagal Direktyvos 98/24/EB 1 straipsnio 3 dalį ji turi būti taikoma kancerogenams, mutagenams ir reprotoksiniams medžiagoms darbe, nepažeidžiant griežtesnių ar konkretesnių Direktyvos 2004/37/EB nuostatų. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir išvengti dviprasmybių bei galimos painiavos dėl švinui ir jo neorganiniams junginiams taikytinų ribinių verčių, tos direktyvos turėtų būti iš dalies pakeistos. Taip bus

¹ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų, mutagenų ar reprotoksinių medžiagų poveikiu darbe (šeštoji atskira direktyva, kaip tai suprantama Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL L 158, 2004 4 30, p. 50).

² 2022 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/431, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/37/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su kancerogenų arba mutagenų poveikiu darbe (OL L 88, 2022 3 16, p. 1).

³ 1998 m. balandžio 7 d. Tarybos direktyva 98/24/EB dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos nuo rizikos, susijusios su cheminiais veiksniais darbe (keturioliktoji atskira Direktyva, kaip numatyta Direktyvos 89/391/EEB 16 straipsnio 1 dalyje) (OL L 131, 1998 5 5, p. 11).

⁴ 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva 89/391/EEB dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, 1989 6 29, p. 1).

nustatyta peržiūrėta privaloma profesinio poveikio ribinė vertė ir biologinė ribinė vertė tik Direktyvoje 2004/37/EB, konkrečiau jos III ir IIIa prieduose, kuriuose pateikiamos konkretesnės nuostatos dėl reprotoksinių medžiagų, pvz., švino ir jo neorganinių junginių. Todėl specialios nuostatos, kuriomis Direktyvos 98/24/EB I priede nustatoma švino ir jo neorganinių junginių profesinio poveikio ribinė vertė, o Direktyvos 98/24/EB II priede – švino ir jo jonų junginių biologinė ribinė vertė, turėtų būti išbrauktos;

- (3) turėtų būti nustatytos naujos ir peržiūrėtos ribinės vertės, atsižvelgiant į turimą informaciją, įskaitant naujausius mokslo įrodymus ir techninius duomenis, remiantis išsamiau socialinio ir ekonominio poveikio ir galimybės naudotis poveikio matavimo protokolais ir metodais darbo vietoje vertinimu;
- (4) remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1907/2006⁵ įsteigto Europos cheminių medžiagų agentūros Rizikos vertinimo komiteto ir Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamojo komiteto rekomendacijomis, įkvėpus patiriamo poveikio ribinės vertės paprastai nustatomos atsižvelgiant į aštuonių valandų dinaminį svertinį vidurkį (ilgalaikio poveikio ribines vertes). Tam tikrų cheminių medžiagų ribinės vertės taip pat nustatomos remiantis trumpesniu atskaitos laikotarpiu, paprastai 15 minučių dinaminio svertinio vidurkiu (trumpalaikio poveikio ribinėmis vertėmis), kad būtų kuo labiau apribotas trumpalaikio poveikio poveikis;
- (5) siekiant užtikrinti visapusiškesnę apsaugą, taip pat būtina apsvarstyti kitus nei įkvėpimą diizocianatų absorbcijos būdus, įskaitant patekimo per odą galimybę. Papildomos žymos, susijusios pavojingosiomis medžiagomis ir mišiniais, nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1272/2008⁶;
- (6) švinas ir jo neorganiniai junginiai yra pagrindinės profesinės reprotoksinės medžiagos, galinčios paveikti vaisingumą ir vaisiaus vystymąsi, kurios atitinka 1A kategorijos reprotoksinių medžiagų klasifikavimo kriterijus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 ir todėl yra laikomos reprotoksinėmis medžiagomis, kaip apibrėžta Direktyvos 2004/37/EB 2 straipsnio b) punkte;
- (7) patekimas prarijus ir įkvėpus yra svarbūs švino ir jo neorganinių junginių patekimo į žmogaus organizmą būdai. Atsižvelgiant į naujausius mokslo duomenis ir naujus nustatytus faktus, susijusius su švinu ir jo neorganiniais junginiais, būtina gerinti darbuotojų, kuriems gresia galimas pavojus sveikatai, apsaugą, sumažinant švino profesinio poveikio ir biologines ribines vertes. Todėl reikėtų nustatyti peržiūrėtą biologinę ribinę vertę, lygią 15 µg/100 ml kraujo, ir peržiūrėtą profesinio poveikio ribinę vertę, lygią 0,03 mg/m³, kaip aštuonių valandų dinaminį svertinį vidurkį (DSV);
- (8) be to, siekiant sugriežtinti švino ir jo neorganinių junginių veikiamų darbuotojų sveikatos patikrinimą ir taip prisidėti prie prevencijos ir apsaugos priemonių, kurių turi imtis darbdavys, būtina iš dalies pakeisti esamus reikalavimus, taikomus

⁵ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

⁶ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantis ir panaikinantį direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (OL L 353, 2008 12 31, p. 1).

darbuotojams, patiriantiems poveikį, kurį sukelia tam tikras švino ir jo neorganinių junginių kiekis. Tuo tikslu, kai švino ir jo neorganinių junginių poveikio vertė viršija 0,015 mg/m³ ore (50 proc. dabartinės PPRV) arba 9 µg/100 ml kraujyje (apie 60 proc. dabartinės BRV), turėtų būti reikalaujama atlikti išsamų medicininį patikrinimą;

- (9) turėtų būti nustatytos konkrečios rizikos valdymo priemonės, įskaitant specialų sveikatos patikrinimą, kurį atliekant turėtų būti atsižvelgiama į atskirų darbuotojų aplinkybes. Pagal bendruosius Direktyvos 2004/37/EB reikalavimus darbdaviai privalo užtikrinti, kad medžiaga būtų pakeista, kai tai techniškai įmanoma, kad būtų naudojamos uždarnos sistemos arba kad poveikis būtų sumažintas iki kuo mažesnio techniškai įmanomo lygio. Be to, kaip siūloma Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamojo komiteto nuomonėje⁷, švino ir jo neorganinių junginių koncentracija vaisingo amžiaus moterų kraujyje neturėtų viršyti pamatinių verčių, taikomų bendrajai populiacijai, kuri atitinkamoje valstybėje narėje nepatiria profesinio švino poveikio. Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Rizikos vertinimo komitetas (RAC), įsteigtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1907/2006⁸, rekomendavo naudoti biologinę orientacinę vertę (BOV), nes nėra pakankamai mokslinių įrodymų, kad būtų galima nustatyti BRV vaisingo amžiaus moterims. Kai nacionalinių pamatinių verčių nėra, švino ir jo neorganinių junginių koncentracija vaisingo amžiaus moterų kraujyje neturėtų viršyti 4,5 µg/100ml, BOV, kaip rekomenduojama RAC nuomonėje⁹. BOV yra poveikio, o ne identifikuojamų nepageidaujamų padarinių sveikatai rodiklis. Todėl jis veikia kaip kontrolinis ženklas, skirtas įspėti darbdavius, kad reikia skirti ypatingą dėmesį šiai konkrečiai galimai rizikai, ir nustatyti priemones, kuriomis užtikrinama, kad joks švino ir jo neorganinių junginių poveikis nesukeltų su sveikata susijusių nepageidaujamų padarinių darbuotojų moterų vaisiaus ar palikuonių vystymuisi;
- (10) diizocianatai yra odą ir kvėpavimo takus jautrinančios medžiagos (astmagenai), kurios gali daryti žalingą poveikį kvėpavimo organams, pvz., sukelti profesinę astmą, izocianato jautrinimą ir padidėjusį bronchų atsaką, taip pat profesines odos ligas. Jie laikomi pavojingais cheminiais veiksniais, kaip apibrėžta Direktyvos 98/24/EB 2 straipsnio b punkte, todėl patenka į jos taikymo sritį. Šiuo metu Sąjungos lygmeniu nėra nustatytos privalomos diizocianatų profesinio poveikio ribinės vertės ar trumpalaikio poveikio ribinės vertės;
- (11) mutagenų ir daugumos kancerogenų atveju mokliškai neįmanoma nustatyti diizocianatų kiekio, kurio neviršijus būtų išvengta nepageidaujamų ekspozicijos padarinių sveikatai. Tačiau galima nustatyti poveikio ir rizikos santykį (PRS), kuris padeda nustatyti profesinio poveikio ribinę vertę atsižvelgiant į priimtina padidėjusios rizikos lygį. Todėl turėtų būti nustatytos diizocianatams taikytinos ribinės vertės, siekiant sumažinti poveikio vertę ir taip sumažinti riziką. Taigi, remiantis turima

⁷ ACSH nuomonė dėl švino (2021). Prieiga internetu: <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/60b206e1-ee10-40c2-9540-fb6510c11a0c/details>.

⁸ 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantis Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantis Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB (OL L 396, 2006 12 30, p. 1).

⁹ Nuomonė dėl švino ir jo junginių profesinio poveikio ribinių verčių vertinimo, pateikta 2020 m. birželio 11 d. (Žr. nuomonės priedo 8.2.4 skirsnį). Prieiga internetu: <https://echa.europa.eu/documents/10162/ed7a37e4-1641-b147-aaac-fce4c3014037>.

informacija, įskaitant mokslo ir techninius duomenis, galima nustatyti tos grupės cheminiam veiksmams taikytinas ilgalaikio poveikio ir trumpalaikio poveikio ribines vertes;

- (12) diizocianatai gali absorbuotis per odą, o jų poveikis (ekspozicija) darbo vietoje taip pat gali sukelti odos ir kvėpavimo takų jautrinimą. Todėl tikslinga nustatyti šios grupės cheminiam veiksmams taikytiną $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ profesinio poveikio ribinę vertę ir $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$ trumpalaikio poveikio ribinę vertę ir joms priskirti žymas „oda“ ir „odos ir kvėpavimo takų jautrinimas“;
- (13) gali būti sunku laikytis $6 \mu\text{g}/\text{m}^3$ diizocianatų profesinio poveikio ribinės vertės kartu su susijusia trumpalaikio poveikio riba, lygia $12 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Šis sunkumas kyla dėl problemų, susijusių su techninėmis matavimo galimybėmis, ir laiko, kurio reikia rizikos valdymo priemonėms įdiegti, visų pirma galutinės grandies sektoriuose, kuriuose vykdoma tokia veikla kaip dažymas, su švinu susijęs darbas, griovimas, remontas ir metalo laužo tvarkymas, kitų atliekų tvarkymas ir dirvožemio valymas. Todėl iki 2028 m. gruodžio 31 d. turėtų būti taikoma $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pereinamojo laikotarpio profesinio poveikio ribinė vertė ir susijusi $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ trumpalaikio poveikio ribinė vertė;
- (14) Komisija konsultavosi su Rizikos vertinimo komitetu, kuris pateikė nuomones dėl abiejų medžiagų. Komisija surengė dviejų etapų Sąjungos lygmens konsultacijas su vadovais ir darbuotojais pagal Sutarties 154 straipsnį. Ji taip pat konsultavosi su Saugos ir sveikatos patariamuoju komitetu, kuris priėmė nuomones dėl švino ir jo neorganinių junginių ribinių verčių peržiūros¹⁰ ir diizocianatų profesinės ribinės vertės nustatymo¹¹ ir pateikė rekomendacijas dėl atitinkamų žymų;
- (15) šioje direktyvoje nustatytos ribinės vertės turėtų būti reguliariai tikrinamos ir peržiūrimos, siekiant užtikrinti jų atitiktį Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (EB) Nr. 1907/2006;
- (16) šios direktyvos tikslo, t. y. apsaugoti darbuotojus nuo rizikos jų sveikatai ir saugai, kylančios arba galinčios kilti dėl cheminių veiksmų ir reprotoksinių medžiagų poveikio darbe, be kita ko, užkirsti kelią tokiai rizikai, valstybės narės negali deramai pasiekti veikdamos pavieniui. Dėl šio tikslo masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Todėl, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (17) kadangi ši direktyva susijusi su darbuotojų sveikatos apsauga ir sauga darbo vietoje, ji turėtų būti perkelta į nacionalinę teisę per dvejus metus nuo jos įsigaliojimo dienos;
- (18) todėl Direktyvas 98/24/EB ir 2004/37/EB reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

¹⁰ Žr. 8 išnašą.

¹¹ ACSH nuomonė dėl diizocianatų (2021). Prieiga internetu: <https://circabc.europa.eu/ui/group/cb9293be-4563-4f19-89cf-4c4588bd6541/library/0d11d394-b1e8-4e1a-a962-5ad60f4ab2ae/details>.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyva 98/24/EB iš dalies keičiama taip:

- 1) I priedas iš dalies keičiamas pagal šios direktyvos I priedą;
- 2) II priedo 1, 1.1, 1.2 ir 1.3 punktai išbraukiami.

2 straipsnis

Direktyvos 2004/37/EB III ir IIIa priedai iš dalies keičiami pagal šios direktyvos II priedą.

3 straipsnis

Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymų ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip per dvejus metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

4 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

5 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė